

ODBOROVÝ ZVÄZ
PRACOVNÍKOV ŠKOLSTVA
A VEDY NA SLOVENSKEJ

Aktuality Zväzu

Ročník XXXII. ~ Číslo I - II

December 2023

ISSN 1338 – 7960

P. F.
2024

Deklarácia 2023 OZ PŠaV na Slovensku
a partnerských organizácií
pôsobiacich v školstve

Úvodné rokovanie s novým ministrom
školstva Tomášom Druckerom

Štrajky zamestnancov školstva
v Českej republike

Ako zlepšiť riadenie stresu
a psychosociálnych rizík

17. ročník lyžiarskych pretekov
o Pohár predsedu OZ PŠaV
na Slovensku

Príhovor predsedu

Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,

politiku Odborového zväzu nemeníme. Ostávame na pozíciách zabezpečovania a vytvárania priaznivých podmienok zamestnanosti, sociálneho postavenia zamestnancov, platov a profesijného rozvoja.

V školstve sa začala personálna kríza spôsobená nedostatkom niektorých pedagogických a odborných profesií, ale aj nepedagogických profesií. Dôvod? Nízke finančné ohodnotenie a slabá motivácia. Ani zvýšenie platov v januári a v septembri 2023 zmenu neprinieslo. Problém riešiteľný je. Na ťahu je vláda a nový minister školstva pán Tomáš Drucker. O návrhoch na zmenu a vyššej motivácii zamestnancov v školstve budeme rokovať.

Kolektívna zmluva vyššieho stupňa je platná do 31. augusta 2024. Je dôležité vedieť, že o novej kolektívnej zmluve vyššieho stupňa začneme rokovať predložením návrhu v mesiaci apríl. Naším úsilím je zachovať všetky dosiahnuté benefity a zvlášť klásť dôraz na zvýšenie tarifných platov.

Nová vláda prijala svoje programové vyhlásenie, ktoré schválil parlament. V časti Vzdelávacia politika vláda tvrdí, že ďalšie zanedbávanie investícií do vzdelávania a vedy si nemôže dovoliť, prijme také opatrenia, aby žiaci a študenti na jednej strane a učitelia, vedci a ďalší pracovníci v školstve, vo výskume a vývoji na druhej strane cítili od štátu skutočnú podporu. Pekné slová, otázka je, či ich vláda dodrží!

Aj v roku 2024 budeme neustále sledovať dianie v kurikulárnej reforme a legislatívne zmeny v školstve.

Od ministra Tomáša Druckera sme dostali ponuku mať zastúpenie v odborných tímoch ministerstva školstva (mä ich byť 42), ktoré budú riešiť a navrhovať pozitívne zmeny v školských zákonoch a vo vyhláškach týkajúcich sa regionálneho školstva a vysokých škôl. Ponuku sme prijali, urobíme všetko pre to, aby naše školstvo napredovalo.

Všetkým vám prajem krásne Vianoce a úspešný rok 2024.

Ing. Pavel Ondek,
predseda zväzu

Obsah

Z činnosti zväzu

Ocenenie práce ministrom školstva Jánom Horeckým	3
Deklarácia 2023 OZ PŠaV na Slovensku a partnerských organizácií pôsobiach v školstve	4
Úvodné rokovanie s novým ministrom školstva Tomášom Druckerom	6
Štrajky zamestnancov školstva v Českej republike	7
Uskutočnil sa 5. letný detský tábor	8
Komisia mladých v Čingove 2023	9

Z činnosti združení

Závery z rokovaní výborov profesijných sekcií ZZŠ 2023	10
Práca s mladými členmi je pre nás prioritou	14
Rekreácie – cestujeme do Maďarska	15
Rokovali Rady ZO ZSŠ v regiónoch	16
Rozšírený výjazdový výbor ZVŠaPRO	18
Futbalový turnaj troch univerzít o Putovný pohár rektora	19
Bowlingový turnaj o Putovný pohár predsedu Združenia VŠaPRO	22

Plagát – ministri školstva po roku 1989	20
---	----

Zamestnanosť a platy v školstve

Prehľad o zamestnancoch a mzdových prostriedkoch na VVŠ	23
Počet zamestnancov a priemerné mzdy v školstve za 1. polrok 2023	23
Porovnanie priemernej mzdy v RŠ za 1. polrok 2022 a 1. polrok 2023	24
Počet zamestnancov a priemerné mzdy v RŠ za 1. polrok 2023	25
Počet zamestnancov v školstve za obdobie rokov 2015 – 2022	26

Rokovania, konferencie, pléna

Zasadnutie pléna ZVŠaPRO vo Vysokých Tatrách	28
Rokovalo Plénum ZSŠ	30

Môj názor na vec

EXOD Turiec – Martin	31
----------------------	----

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Ako zlepšiť riadenie stresu a psychosociálnych rizík	32
--	----

Nové právne predpisy

Zmeny v aplikácii Zákonníka práce v dôsledku odvolania mimoriadnej situácie	33
---	----

Odborné recenzované príspevky

Dieťa a online médiá	34
----------------------	----

17. ročník lyžiarskych a snoubordových pretekov	38
---	----

Príjemné

*prežitie vianočných sviatkov v kruhu blízkych
a v novom roku veľa šťastia, zdravia,
osobných i pracovných úspechov*

Vám praje

*redakcia časopisu
Aktuality zväzu*

Ocenenie práce ministrom školstva Jánom Horeckým

Ocenenie sv. Gorazda pedagógom, ktorí sa pričínili o rozvoj školstva na Slovensku si z rúk dočasne povereného ministra školstva Jána Horeckého dňa 10. marca 2023 prevzalo 60 pedagógov. Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku navrhol oceniť Veľkou medailou sv. Gorazda

Evu Vardžikovú – za celoživotnú prácu v oblasti starostlivosti o žiakov, školských zamestnancov, za významný prínos a podiel na zlepšovaní postavenia zamestnancov v rezorte školstva

PhDr. Máriu Besterciovú – za celoživotnú prácu a dosiahnutie mimoriadnych výsledky v odbornej starostlivosti o deti a mládež a významný podiel pri presadzovaní pracovných a sociálnych požiadaviek zamestnancov v špeciálnom školstve

doc. Mgr. Gabrielu Jonáškovú, CSc. – za celoživotnú prácu vysokoškolského pedagóga a významný podiel pri rozvíjaní priaznivého pracovného prostredia a pracovných podmienok zamestnancov.

Sme radi, že na základe nášho návrhu boli naše kolegyně ocenené.

PhDr. Mária Besterciová pôsobila tri desaťročia ako predsedníčka základnej organizácie OZ PŠaV pri RC Bačkov. Od roku 1996 je členkou výboru Rady ZO OZ PŠaV SŠ a Z Vsl. regiónu, kde pôsobí vo funkcii tajomníčky. Ako vedúca aktívne pracuje v sekcii špeciálnych škôl a špec. zariadení. Tri funkčné obdobia bola vedúcou celoslovenskej sekcie, zároveň aj členkou Rady OZ i výboru ZSS. Dlhodobo požadovala a presadzovala požiadavky zamestnancov v špeciálnom školstve. Svoju profesionálnu kariéru začala v Diagnostickom centre v Košiciach v roku 1979 a potom od roku 1984 až do roku 2020 pôsobila ako psychologička v Reedukačnom centre Bačkov. Počas celého profesionálneho života svojou odbornou činnosťou pomáhala deťom a mládeži s narušeným emocionálnym a sociálnym vývinom optimalizovať ich ďalší psychický vývoj.

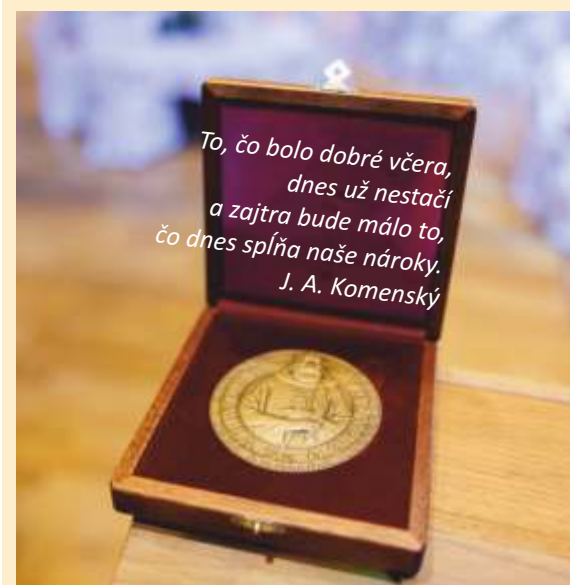
V súčasnosti pracuje v rámci projektu na ZŠ v Ďurkove. Jej skromnosť, zodpovednosť, inovatívny prístup a pozitívne myslenie boli a sú veľkým prínosom pre odborový zväz, školu a zariadenia, kde pracovala.

Odborový zväz školstva navrhol oceniť **Evu Vardžikovú** Veľkou medailou sv. Gorazda ako výraz morálneho ocenenia tvorivej práce so žiakmi v ŠKD a dlhoročnej metodickéj práce v prospech zamestnancov školstva. Eva Vardžiková pracuje od roku 1974 ako vychovávateľka, niekoľko rokov učila na prvom stupni. Vyše 40 rokov sa venuje športovaniu detí, najprv viedla gymnastický krúžok, od roku 1990 sa venuje ako vedúca záujmového útvaru mažoretkám. Vďaka jej prístupu dievčatá dosiahli úspechy aj vo svete, stali sa majsterkami Európy a majsterkami sveta.

V odborových organizáciách pôsobí takmer 50 rokov, počas ktorých vždy dôsledne presadzovala záujmy zamestnancov školstva. Pani Vardžiková je človek húževnatý, vytrvalý, pri práci s deťmi nesmierne trepezlivý. Charakterizuje ju obetavosť, cieľavedomosť, tvorivosť. Je náročná voči sebe i iným. Je vždy ochotná pomôcť a poradiť. V práci i pri riešení konfliktov preferuje kooperativitu, empatiu a otvorenú komunikáciu. Charakterizujú ju vlastnosti ako zodpovednosť, tolerancia, cieľavedomosť, empatia, ale i náročnosť voči sebe i iným a sociálne cítenie.

Doc. Mgr. Gabriela Jonášková, CSc. bola od roku 1981 vysokoškolským pedagógom. Prednášala a viedla semináre na Katedre filozofie Filozofickej fakulty UKF v Nitre v rámci odboru filozofia a odboru výchova k občianstvu. Vyučovala predmety slovenská filozofia, základy prosociálnych zručností, interpersonálne zručnosti učiteľa občianskej náuky. Bola členkou vedeckých a odborných komisií. V súčasnosti je členkou Kolégia rektora UKF v Nitre a členkou komisie Krajského kola olympiády ľudských práv. Má bohatú publikačnú činnosť z oblasti filozofie a vzdelávania, je autorkou a spoluautorkou učebných textov, učebníc a knižných publikácií charakteru vedeckej monografie.

Je predsedníčkou ZO OZ PŠaV pri UKF v Nitre, aktívne sa podieľa na ďalšom skvalitňovaní práce v oblasti plnenia Kolektívnej zmluvy medzi vedením UKF a ZO OZ PŠaV pri UKF v Nitre, na ochrane záujmov členov odborov a zamestnancov UKF v oblasti pracovných podmienok, právnej ochrany, rovnosti šanci, ďalšieho vzdelávania.

Eva Vardžiková

Mária Besterciová

Gabriela Jonášková

Deklarácia 2023

Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku a partnerských organizácií pôsobiacich v školstve na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v SR

Dňa 12. septembra 2023 sa na pôde Odborového zväzu školstva uskutočnilo rokovanie zástupcov zväzu a partnerských reprezentatívnych organizácií pôsobiacich v regionálnom a vysokom školstve.

Naše pozvanie prijali zástupcovia Slovenskej rektorskej konferencie, Rady vysokých škôl SR, Klubu dekanov fakúlt VŠ SR, Združenia základných škôl Slovenska, Asociácie stredných odborných škôl Slovenska, Asociácie riaditeľov štátnych gymnázií Slovenska, Združenia odborných učilíšť, špeciálnych škôl a špeciálnych výchovných zariadení Slovenska, Asociácie základných umeleckých škôl SR a Asociácie centier voľného času SR.

Výsledkom stretnutia bola dohoda na texte Deklarácie 2023, ktorá bola adresovaná politickým subjektom kandidujúcim v nadchádzajúcich voľbách do NR SR. Deklarácia obsahuje požiadavky pre oblasť školstva, ktorých naplnenie je predpokladom pre úspešný spoločenský, hospodársky a kultúrny rozvoj Slovenska.

Deklarácia bola po jej podpísaní všetkými účastníkmi stretnutia zaslaná politickým stranám a prezentovaná novej vláde, ktorá vzišla z parlamentných voľieb.

Preambula

V poradí štvrtá deklarácia na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v Slovenskej republike je odpoveďou na pretrvávajúce problémy v slovenskom školstve.

Deklarácia je adresovaná predsedovi vlády SR, ministrom školstva, ministrom financií a predsedovi Výboru NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport. Žiadame, aby počas svojho volebného obdobia zrealizovali výrazné zvýšenie investícií do školstva v záujme úspešného spoločenského, hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska.

My, signatári tejto deklarácie, žiadame predsedu vlády SR, ministra financií, ministra školstva, ostatných členov vlády SR a predsedu Výboru NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport, aby odborne, nielen politicky začali riešiť

problémy slovenského školstva. Nestачí odsúhlasiť školské zákony v NR SR politickým rozhodnutím a nebrať do úvahy odborné stanoviská a zásadné pripomienky Odborového zväzu školstva, Slovenskej rektorskej konferencie, Rady vysokých škôl SR, Klubu dekanov fakúlt VŠ SR, Združenia základných škôl Slovenska, Asociácie stredných odborných škôl Slovenska, Zväzu školských asociácií a združení SR, Asociácie riaditeľov štátnych gymnázií Slovenska, Združenia odborných učilíšť, špeciálnych škôl a špeciálnych výchovných zariadení Slovenska, Asociácie základných umeleckých škôl SR, Asociácie centier voľného času SR.

Preto Vás žiadame, aby ste v legislatívnom procese presadili nasledujúce požiadavky:

- zvýšenie podielu z HDP na školstvo a vedu najmenej na úroveň 6 % (bez štrukturálnych fondov a plánu obnovy),
- zabezpečiť prijatie systémovej zmeny „prepojenie teórie a praxe zajtrajška“ na legislatívnej úrovni týkajúcej sa nároku na digitálny príspevok pre pedagogických a odborných zamestnancov, učiteľov vysokých škôl, žiakov a študentov a s tým súvisiacich opatrení v spolupráci s MŠVVaŠ SR, MPSVaR SR a MIRRI SR.

Každoročné zvýšenie plátov

- obnovenie každoročného zvyšovania tarifných plátov všetkých zamestnancov regionálneho školstva, vysokých škôl a zamestnancov vo vede a výskume tak, aby sa príslušná tarifná tabuľka začínala priemerným platom v národnom hospodárstve,
- každoročná úprava tarifnej tabuľky zamestnancov vo verejnej správe (nepedagogickí zamestnanci) tak, aby sa začínala najmenej na úrovni minimálnej mzdy.

Sociálne zabezpečenie

- zavedenie štátom podporovaného bývania pre zamestnancov rezortu za podmienok, že zamestnanec by platil štátom regulované nájomné a po odpracovaní 30 rokov v rezorte by si mohol za určenú zostatkovú cenu prenajímanú nehnuteľnosť odkúpiť,
- zvýšenie maximálnej sumy zamestna-

nejkej pôžičky poskytovanej cez Fond na podporu vzdelávania z 15 000 € na výšku 75 000 €,

- zavedenie príspevku na DDS pre všetkých zamestnancov a zvýšenie jeho maximálnej výšky na 6 % oproti súčasným 2 %,
- nárok na príspevok na rekreáciu pre všetkých zamestnancov,
- agendu sociálneho zabezpečenia žiakov a študentov presunúť pod MPSVaR SR,
- v rámci zachovania duševného zdravia pedagogických a odborných zamestnancov a učiteľov vysokých škôl zaviesť rekondičné pobyty nad rámec dovolenky s finančným krytím štátu.

V oblasti komunikácie

- rešpektovanie návrhov odbornej verejnosti v oblasti školstva a vedy pri zásadných zmenách legislatívy a zámeroch MŠVVaŠ SR,
- systémove riešenie problémov škôl prerokované v odbornej verejnosti v oblasti školstva a vedy s jasnou udržateľnosťou do budúcich období, vrátane finančného krytia.

V oblasti regionálneho školstva

1. Zjednotenie financovania regionálneho školstva
 - prechod osobných nákladov z tzv. originálnych kompetencií samosprávy v regionálnom školstve pod prenesené kompetencie,
 - transparentnosť a efektívnosť toku finančných prostriedkov určených na platy zamestnancov.
2. Prehodnotenie systému z normatívneho financovania na žiaka na normatívne financovanie na triedu tak, aby finančné prostriedky pokrývali reálne potreby škôl a školských zariadení v súlade s platnou legislatívou
 - zabezpečenie dostatočného financovania prevádzkových nákladov, materiálneho a technického vybavenia škôl a školských zariadení v súlade s platnou legislatívou.
3. Vzdelávanie zamestnancov
 - zvýšenie atraktivity povolania umožnením skoršieho vykonania atestácie a preplácaním rozširujúceho štúdia,
 - odstránenie diskriminácie učiteľov

- materských škôl pri inovačnom vzdelávaní,
 - zavedenie odmeňovania vzdelávania nepedagogických zamestnancov.
4. Riešenie vzťahu riaditeľ – zriaďovateľ
 - zvýšenie ochrany riaditeľov pred neodborným zasahovaním do riadenia zo strany zriaďovateľa,
 - zvýšenie ochrany riaditeľov pred zasahovaním do ich kompetencií zo strany MŠVVaŠ SR.
 5. Prehodnotiť kurikulárnu reformu v súlade s požiadavkami aplikačnej praxe.
 6. Aktívna podpora a rozvoj odborného školstva
 - systémová motivácia k spolupráci zamestnávateľov a vysokých škôl so strednými odbornými školami pre nové formy vzdelávania študentov a pedagogických zamestnancov.
 7. Zvýšenie ochrany zamestnancov školstva pred sociálnopatologickými javmi
 - zvýšenie reálnej ochrany zamestnancov pred všetkými formami zasahovania do výkonu pracovnej činnosti zo strany rodinných príslušníkov detí a žiakov a tretích osôb.

V oblasti vysokého školstva

1. Každoročné zvýšenie financovania verejných vysokých škôl minimálne o 100 mil. € (mimo sociálnej podpory študentov a valorizácie miezd),
 - aby podiel z HDP na vysoké školy bol do konca nastávajúceho volebného obdobia porovnateľný s priemerom krajín OECD,
 - zmena financovania vysokých škôl tak, aby rozhodujúcim kritériom bola kvalita vzdelávania a vedy.
2. Významné posilnenie infraštruktúry vysokých škôl pre zvýšenie kvality vzdelávania a výskumu
 - v záujme dosiahnutia konkurencieschopnosti s európskym vzdelávacím a výskumným priestorom,
 - dofinancovanie infraštruktúry vysokých škôl, osobitne v regiónoch s obmedzeným prístupom k zdrojom EÚ.

3. Realizácia opatrení na zvýšenie motivácie mladých ľudí pre štúdium a výskum na Slovensku a zamedzenie ich odchodu do zahraničia,
 - zvýšiť kvalitu ubytovania a služieb,
 - zlepšiť podmienky pre kultúrne a spoločenské vyžitie,
 - ďalšia podpora systému doktorandských a postdoktorandských miest,
 - zachovať absolventom štatút študenta do konca akademického roka.
4. Zabezpečenie pozitívnej propagácie slovenských vysokých škôl doma i v zahraničí
 - v spolupráci s vysokoškolskými reprezentáciami vytvoriť funkčný systém popularizácie vysokoškolského vzdelávania a vedy na Slovensku,
 - zvýšenie atraktivity a spoločenskej hodnoty vysokoškolského vzdelávania,
 - zlepšenie podmienok na internacionalizáciu vysokých škôl vrátane zníženia byrokratickej záťaže pri prijímaní zahraničných študentov aj z tretích krajín.
5. Výrazné zvýšenie finančných prostriedkov na vedu a výskum
 - podpora prepojenia podnikateľského a vysokoškolského prostredia,
 - podpora základného a osobitne excelentného výskumu,
 - zjednodušenie administratívnej náročnosti podávania a riešenia projektov, vrátane verejného obstarávania pre účely výskumu,
 - presadenie výraznejšieho daňového zvýhodnenia pre autorov učebníc, učebných textov, monografií, odborných a vedeckých publikácií.
6. Podpora zriaďovania centier podpory pedagogiky pre poskytovanie služieb učiteľom vysokých škôl, mentoringu, prechodu na moderné a inkluzívne vzdelávanie.
7. Prehodnotenie extrémnej prekarizácie práce, ktorá je v rozpore s Európskou smernicou (1999/70/ES).

Prijaté v Bratislave 12. 9. 2023

Signatári

Odborový zväz školstva:

Pavel Ondek, predseda
Odborový zväz školstva

Ingrid Gamčíková, podpredsedníčka
Odborový zväz školstva

Peter Danko, podpredseda
Odborový zväz školstva

Miroslav Habán, podpredseda
Odborový zväz školstva

Regionálne školstvo:

Eva Horníková, prezidentka
Združenie základných škôl Slovenska

Felix Dömény, prezident
Asociácia stredných odborných škôl Slovenska

Pavel Sadloň, prezident
Zväz školských asociácií
a združení Slovenskej republiky

Jozef Škorupa, prezident
Asociácia riaditeľov štátnych gymnázií Slovenska

Jana Kandriková, predsedníčka
Združenie odborných učilíšť,
špeciálnych škôl a špeciálnych výchovných zariadení Slovenska

Zuzana Horváthová, predsedníčka
Asociácia základných umeleckých škôl Slovenskej republiky

Marta Hanečáková, predsedníčka
Asociácia centier voľného času Slovenskej republiky

Vysoké školy:

Vladimír Hiadlovský, prezident
Slovenská rektorská konferencia

Martin Putala, predseda
Rada vysokých škôl SR

Viera Peterková, predsedníčka
Klub dekanov fakúlt vysokých škôl SR

Vo veku nedožitých 75 rokov nás dňa 30. 8. 2023 navždy opustila naša milá dlhoročná spolupracovníčka, odborárka, kamarátka **Ing. Katarína Pavlovičová.**

Dňa 11. 9. 2023 sme sa s ňou poslednýkrát rozlúčili na cintoríne v Slávičom údolí v Bratislave. Venujte jej, prosím, tichú spomienku. Nech odpočíva v pokoji.

Češ' jej pamiatke.

S pietou

Úvodné rokovanie s novým ministrom školstva Tomášom Druckerom

Dňa 6. novembra 2023 sa uskutočnilo úvodné rokovanie zástupcov Odborového zväzu školstva s novým ministrom Tomášom Druckerom. Za zväz boli prítomní: predseda Pavel Ondek, podpredsedníčka Ingrid Gamčíková, podpredsedovia Peter Danko a Miroslav Habán a vedúci Úradu zväzu Juraj Stodolovský. Za ministerstvo sa na stretnutí okrem ministra zúčastnili: štátny tajomník Róbert Zsembera, štátny tajomník Slavomír Partila, generálna riaditeľka kancelárie ministra Jana Lysáková, riaditeľka odboru komunikácie Dagmar Al-Khaldi Mičeková a poradcovia ministra Ján Hrinko a Rado Baťo. Predseda zväzu Pavel Ondek na úvod predstavil štruktúru zväzu a naše hlavné priority, ktorými sú zamestnanosť, sociálna politika, odmeňovanie, profesijný rozvoj a ochrana práce. Spomenul niektoré dôležité oblasti nášho záujmu týkajúce sa kolektívneho vyjednávania a sociálneho dialógu ako napríklad valorizácia plátov, dovolenka, pracovný čas, príspevky na DDS či iné benefity nad rámec zákona. Informoval ministra o aktuálnych priemerných platoch zamestnancov v regionálnom a vysokom školstve a predstavil náš návrh úpravy tarifných tabuliek pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov. Predstavil tiež niektoré ďalšie požiadavky z Deklarácie 2023, okrem iného príspevok na bývanie či zjednotenie financovania osobných nákladov v rámci originálnych a prenesených kompetencií samosprávy v oblasti školstva.

Podpredsedníčka Ingrid Gamčíková sa zamerala na požiadavky zväzu v oblasti profesijného rozvoja. Upozornila na problematiku úpravy vzdelávania učiteľov materských škôl, ktorí za absolvovanie inováčného vzdelávania nemajú

nárok na príplatok za profesijný rozvoj tak ako učelia na ZŠ a SŠ. V rámci Deklarácie 2023 zdôraznila požiadavku na skoršie umožnenie vykonania prvej a druhej atestácie, čo môže prispieť k zvýšeniu motivácie mladých učiteľov zotrvať v profesii. V súvislosti s prebiehajúcou kurikulárnou reformou uviedla, že odborový zväz nie je proti inováciám vo vzdelávaní, pritom je však potrebné brať do úvahy pripomienky z praxe.

Podpredseda zväzu Peter Danko upo-

zením pracovných pomerov učiteľov vysokých škôl, čo komplikuje sociálnu situáciu najmä mladých zamestnancov. Informoval ministra o výraznom poklese zamestnancov verejných vysokých škôl, o problematike pripravovaných výkonnostných zmlúv, nedostatočnom platovom ohodnotení začínajúcich učiteľov VŠ a nepedagogických zamestnancov. Spomenul tiež problém s nedostatkom garantov jednotlivých odborov a potrebu investovania do kapitálových

zornil na problém inklúzie a špeciálnych škôl, pričom poukázal na nedostatok kvalifikovaných zamestnancov na školách a nízky počet podporných tímov. Požiadaval ministra o obnovenie činnosti Rady vlády pre odborné vzdelávanie a zvýšenie atraktivity učebných remeselných odborov prostredníctvom duálneho vzdelávania. Poukázal na zvyšujúci sa nedostatok majstrov odbornej výchovy a učiteľov odborných predmetov kvôli demotivujúcim pracovným podmienkam a upozornil na pretrvávajúci problém s osemročnými gymnáziami. Podpredseda zväzu Miroslav Habán zdôraznil pretrvávajúci problém s reťa-

výdavkov a študentskej infraštruktúry. Minister Tomáš Drucker v reakcii vydvihol úlohu sociálneho dialógu a sľúbil, že so sociálnymi partnermi bude aktívne spolupracovať pri tvorbe novej legislatívy prostredníctvom zástupcov v pracovných skupinách. Za svoje hlavné priority označil najmä riešenie problému s nedostatkom učiteľov, zlepšenie postavenia a zvýšenie prestíže učiteľského povolania v spoločnosti, nastavenie prehľadného, spravodlivého a motivačného systému odmeňovania zamestnancov školstva, prehodnotenie štruktúry normatívneho financovania, implementáciu kurikulárnej reformy, ktorá je podľa neho nevyhnutná z pohľadu dynamiky zmien na trhu práce, pedagogický výskum na pedagogických fakultách, zlepšenie systému podpory škôl v rámci inklúzie, celoživotné vzdelávanie, desegregáciu či flexibilnejšie odborné školstvo.

Zástupcovia sociálnych partnerov sa na záver dohodli na pravidelných stretnutiach s cieľom podrobnejšieho prediskutovania jednotlivých tém.

Zapísal Mgr. Juraj Stodolovský,
vedúci úradu zväzu
Foto: archív zväzu

Štrajky zamestnancov školstva v Českej republike

17. október 2023

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku podporil výstražný štrajk na českých vysokých školách, ktorý vyhlásil Vysokoškolský odborový zväz na 17. októbra 2023.

Štrajkujúcich vysokoškolákov prišiel podporiť predseda Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií prof. Ing. Miroslav Habán, PhD. Vo svojom vystúpení okrem iného uviedol: „Je nepochopiteľné, že mzda odborného asistenta na českých vyso-

27. november 2023

Odborový zväz školstva vyjadruje solidaritu s českými kolegami, zamestnancami školstva a členmi Českomoravského zväzu pracovníkov školstva (ČMOS PŠ) pri ich celodennom výstražnom štrajku. Z vlastných skúseností vieme, aké náročné je takéto rozhodnutie. Štrajk je vždy krajné riešenie, ktoré svojimi dôsledkami ovplyvní nielen zamestnancov a riaditeľov, ale aj žiakov, študentov a ich rodičov. Je to však nástroj, ktorý v demokratickej spoločnosti slúži na ochranu práv zamestnancov

kých školách je pod úrovňou vysokoškolsky vzdelaného zamestnanca, v mnohých prípadoch iba na úrovni 30 000 Kč (1 219 eur). Na porovnanie, na Slovensku je priemerná mzda odborného asistenta 1 712 eur. Podobne aj štipendium doktoranda po rigoróznejšej skúške je v SR na úrovni 1 194 eur (29 372 Kč), v ČR iba 11 205 Kč (457 eur). Podstatne horšie sú na tom neučiteľskí zamestnanci pracujúci na českých vysokých školách, ktorých mzda nedokáže zabezpečiť dôstojné životné podmienky a základné fungovanie domácností týchto zamestnancov."

Odborový zväz školstva na Slovensku podporil účastníkov výstražného štrajku, ako aj všetkých zamestnancov na českých univerzitách, a vyjadril presvedčenie, aby výsledkom štrajku bolo výrazné zvýšenie rozpočtu vysokým školám, čím sa zabráni hroziacemu kolapsu českého vysokého školstva.

Text a foto:
prof. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
podpredsa zväzu

vysoké školy
na křižovatce
českým univerzitám
svítí červená

17 10 2023

stávka napříč
školstvem v České
republice
FF UK / PHS UK / ETP
UK / PF UPOV, Ji dlejší

protestní
shromáždění
na náměstí Jana
Palacha ve 14:00

protestní pochod
z náměstí Jana
Palacha k budově
MŠMT v 15:00

hodina pravdy

hodinapravy.cz FB: hodina.pravy.2023 Odebírejte náš
tisk @hodina.pravy.2023 X: @HodinaPravy newsletter

sobil výrazný pokles hodín venovaných výučbe, obmedzenie delenia tried na skupiny, zvyšovanie počtu žiakov v triedach, obmedzovanie voliteľných predmetov a možno aj likvidáciu málotriednych škôl. Zníženie finančných prostriedkov na asistentov učiteľa by ohrozilo vzdelávanie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Pokiaľ sa naplnia avizované škrty v počte nepedagogických zamestnancov, bolo by ťažké zaistiť prevádzku škôl, čo môže mať negatívny dosah na kvalitu a dostupnosť školského stravovania.“ Vyhlásil predseda ČMOS PŠ František Dobšík.

Chceme:

- Koniec snižovaniu výdajů ve školství, které poškozují vzdělávání.
- Koniec nekoncepčních zásahů do české vzdělávací soustavy.

Podporujeme stávku škol 27. 11. 2023

Investice do vzdělávání je investice do budoucnosti...

Uskutočnil sa 5. letný detský tábor

V poradí piaty letný detský tábor pre deti odborárov vo veku 8 až 14 rokov zorganizoval Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku v dňoch 2. až 8. júla 2023 v rekreačnom zariadení CROCUS Kežmarské Žľaby.

Spolu 69 detí z celého Slovenska strávil vo Vysokých Tatrách týždeň vo vysokohorskom prostredí so zaujímavým programom zameraným na spoznávanie prírody, športové, spoločenské a kultúrne aktivity. K najlepšie hodnoteným táborovým aktivitám patrili túry, beseda o svišťoch a kamzíkoch s Pavlom Balom, táborová olympiáda, prehliadka Belianskej jaskyne, ukážky džuda s Patrikom Kuchárom a Kamilom Lastivkom z TJ Slávia PU Prešov, oživovanie dieťaťa a dospelého človeka s Denisom a Líviou z SČK Poprad, vystúpenie sokoliarov Horus z Košíc. Prvýkrát bola uskutočnená aj nočná hra, ktorú pre deti zoskupených v piatich oddieloch pripravil Tomáš Benkovič spolu s priateľmi z Mládežníckeho parlamentu mesta Šaľa. Medzi deti zavítali aj predseda zväzu Pavel Ondek, predsedníčka Združenia základného škol-

stva Inga Gamčíková a predseda Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií Miroslav Habán. Po odborárskom mítingu predseda zväzu prevzal každého nanukom. Pekné spomienky majú deti aj z pobytu vo wellness centre a z táborovej opekačky, ktorú pripravil vedúci rekreačného zariadenia Miroslav Mackulín.

O perfektný priebeh detského tábora sa postarali vedúce a vedúci jednotlivých oddielov: Beáta Martišková, Mária Čirčová, Nikola Slašťanová, Milan Dobiaš a Stanislav Azor, za čo im patrí veľká vďaka. Napriek maximálnej starostlivosti sa niektoré deti nevyhli menším odreninám, ktoré profesionálne ošetrila sestrička Tanička Micháleková. Vďaka patrí aj zamestnankyniam zväzu Božene Reigraberovej, Márii Virgovičovej a Eve Čahojovej za administratívnu podporu a zamestnancom RZ CROCUS za ústretovosť počas tábora. Posledný večer, počas rozlúčkovej diskotéky s DJ Martinom Dulom, si deti prevzali originálne pamätné listy, ktoré navrhol a vyhotovil Ivan Šóš. Za najzornejšie upratané izby v súťaži Najlepší milovníci poriadku boli deti od-

menené veľkým tortovým múčnikom. Nasledujúci 6. ročník letného detského tábora plánujeme zrealizovať od 7. do 13. júla 2024.

Text a foto:
prof. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
vedúci 5. LDT

Vedúce a vedúci oddielov v 5. letnom detskom tábore

Komisia mladých v Čingove 2023

V piatok 13. októbra 2023 sa v rekreačnom zariadení Čingov stretli členovia Komisie mladých spolu s čelnými predstaviteľmi Odborového zväzu školstva. Úlohou tejto sekcie v rámci zväzu je upriamiť pozornosť na špecifické problémy, ktoré sa týkajú mladých zamestnancov v školstve.

Po úspešnom príchode všetkých zúčastnených sa okolo 13:30 začalo rokovanie podľa vopred stanoveného programu. Po krátkej rozvičke v podobe zoznamovacej aktivity sme začali prvým bodom, ktorým bol text Deklarácie. Tento dokument vznikol pred voľbami do NR SR v septembri 2023 preto, aby predstaviteľom politických strán a širšej verejnosti predstavil aktuálne ciele Odborového zväzu školstva a partnerských organizácií pôsobiacich v slovenskom školstve. Členovia Komisie mladých si so záujmom vypočuli slová p. Ingy Gamčíkovej a p. Petra Danka, ktorí obsah a zámer Deklarácie spoločne predstavili. Nasledovala diskusia o jednotlivých bodoch Deklarácie. Medzi zástupcami mladých zamestnancov školstva zarezovali najmä body týkajúce sa príspevku na bývanie, platov začínajúcich zamestnancov v školstve a zvýšenia spoločenského statusu pedagogických, odborných i nepedagogických zamestnancov. V tejto časti zaznela požiadavka, aby sa zvýšila miera slušnosti a odbornosti v ko-

munikácii politikov o témach súvisiacich so školstvom, keďže aj ich vyjadrenia vo veľkej miere prispievajú k tomu, ako verejnosť vníma učiteľov a ostatných zamestnancov školstva. Taktiež sa dlhodobo ukazuje, že špecifickým problémom mladých zamestnancov na vysokých školách je tzv. prekarizácia práce, resp. reťazenie pracovných pomerov na dobu určitú.

Po diskusii nasledovala krátka prestávka, počas ktorej sme medzi nami privítali p. predsedu Pavla Ondeka. S p. predsedom sme pokračovali v rokovaní. Druhým bodom programu bolo oznámenie členov Komisie mladých s výsledkami predvolebných rokovaní s jednotlivými politickými stranami. Ziskali sme tak predstavu, ktoré strany sa s predstaviteľmi nášho zväzu stretli alebo, naopak, ktoré akékoľvek stretnutie zmietli zo stola. V následnej diskusii s p. Ondekom sa ústrednou témou stala prezentácia Odborového zväzu školstva navonok, najmä prostredníctvom sociálnych sietí. V tejto veci p. predseda prisľúbil vyššiu podporu do budúcnosti.

V ďalšej diskusii sa mladí zamestnanci školstva sústredili najmä na problémy, ktoré ich trápia na ich pracoviskách, napr. neodborné zasahovanie zriaďovateľov, agresivita zo strany žiakov či neatraktívne postavenie nepedagogických zamestnancov.

Po diskusii nasledovala večera a druž-

ný spoločenský program. V sobotu po raňajkách bola v pláne turistická prechádzka do okolitej prírody. V krásnom počasí sa podarilo vystúpiť na Soviu skalú, z ktorej je impozantný výhľad na široké okolie a najmä na naše rekreačné zariadenie v oblasti Čingov.

Touto cestou ďakujeme nášmu odborovému zväzu, že podporuje prácu s mladými zamestnancami, zaujíma sa o ich problémy, rešpektuje ich pohľad na vec a snaží sa hľadať také riešenia, ktoré sú v prospech všetkých zamestnancov školstva.

PaedDr. Ľuboš Gondár,
predseda Komisie mladých
Foto: Mgr. Juraj Stodolovský

Závery z rokovaní výborov profesijných sekcií Združenia základného školstva 2023

Združenie základného školstva každoročne organizuje spoločné stretnutie a školenie výborov profesijných sekcií a Komisie mladých členov v Združení základného školstva. Tento rok sa vzdelávanie zameralo na legislatívne zmeny, pracovnoprávnu oblasť, bezpečnosť pri práci a orientáciu na slovensk. Členovia sekcií a Komisie mladých okrem uvedených oblastí získali informácie z činnosti Odborového zväzu školstva a Združenia základného školstva. Prioritou stretnutia boli rokovania výborov profesijných sekcií, kde sme sa venovali najmä ich práci, aktivizácii, podnetom od našich členov a návrhom do budúcnosti. Na samostatných rokovaníach profesijných sekcií a komisie mladých členovia jednotlivých výborov a komisie hodnotili svoju ročnú činnosť a pôsobenie, identifikovali aktuálne problémy, komunikovali oblasti a otázky, ktoré súvisia s ich činnosťou. Diskutovali o problémoch, dávali podnety, ktorými sa združenie bude zaoberať v ďalšom období.

Závery z rokovaní boli komunikované na spoločnom rokovaní všetkých výborov. Vedúci výborov a predseda Komisie mladých prezentovali závery svojich rokovaní. Upozornili na závažné problémy zamestnancov, uviedli podnety a návrhy na riešenie. Vysoko oceňujeme aktívny postoj a nefalšovanú snahu o zapojenie do diania a riešenia identifikovaných

problémov.

Pri hodnotení stretnutia sa členovia výborov a komisie uzniesli na tom, že spoločné rokovania výborov profesijných sekcií a komisie mladých sú vynikajúcou príležitosťou na odovzdávanie informácií a vytváranie spolupatričnosti medzi odborármi.

SEKCIA RIADIACICH ZAMESTNANCOV A SEKCIA PZ ZŠ

► Presadzovať

- zmenu prílohy č. 6 k zákonu 553/2003 Z. z. v stupni riadenia I na rozsah 30–50 %,
- platnosť príplatku za profesijný rozvoj bez časového obmedzenia,
- zmenu maximálneho počtu žiakov v triedach vrátiť na stav pred novelou zákona,
- určenie podmienok na nárok na asistenta učiteľa v zákone.

SEKCIA PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV MATERSKÝCH ŠKÔL

► Závery rokovania výboru profesijnej sekcie

- skvalitniť praktickú prípravu učiteľov MŠ na všetkých typoch pedagogických škôl,
- rozdeliť dvojodborové vzdelávanie učiteľstvo pre MŠ a vychovávateľstvo na jednodoborové, na VŠ odčleniť predškolskú a elementárnu pedagogiku,
- riešiť ohodnotenie cvičných učiteľov MŠ,
- znížiť administratívne zaťaženie riaditeľov MŠ vyplývajúce z PPV – elektronické rozhodnutia,
- zapojiť SpgŠ do duálneho vzdelávania,
- zabezpečiť v MŠ pedagogických asistentov,
- v súvislosti s vyhláškou č. 75/2023 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež nedopustiť zvýšenie najvyššieho počtu detí v triedach MŠ,
- legislatívne upraviť sankcie, ak rodič neplatí školné a za stravu (navrhujeme, aby bola obec/zriaďovateľ osobitným príjmom rodinných prídavkov),
- zjednotiť financovanie školstva,
- zvýšiť koeficient na 1 dieťa z podielových daní,
- príplatok za povinne absolvované inovačné vzdelávanie,
- financovanie externého VŠ 1. stupňa učiteľom MŠ.

SEKCIA PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV ZÁKLADNÝCH UMELECKÝCH ŠKÔL

► Identifikácia aktuálnych problémov

- nedostatok finančných prostriedkov na ZUŠ
 - nepostačujúce koeficienty,
 - nárast cien energií,
 - nedostatočné finančné ohodnotenie pedagogických zamestnancov,
 - nedostatok pedagogických zamestnancov,
 - zber údajov pre ZUŠ – financovanie 5-ročných detí, RIS,
- Kampaň Zvyšovanie atraktivity

*Stále si uvedomuj, kto sú tí,
ktorých uznanie chceš získať.
Marcus Aurelius*

učiteľského povolania – návrh aktivít:

- ako prioritu riešiť posilnenie statusu učiteľskej profesie a poskytovanie dôstojných plátov, ako aj vytvorenie kvalitného systému vstupu nových a udržania existujúcich učiteľov,
- súčasná starostlivosť o pedagogických a odborných zamestnancov je nepostačujúca (zákon 138/2019 Z. z. okrem vakcín pre vybrané skupiny PZ, psychologického poradenstva, morálneho ocenenia a „sabatikalu“ neposkytuje žiadne benefity pre PZ a OZ),
- navrhujeme rehabilitačné pobyty pre učiteľov, 13.-14. plat, stabilizačný príspevok pre začínajúcich učiteľov (podobne ako je to u lekárov, zaviazat' ich zotrvať v školstve, napr.: 5 až 10 rokov),

stredníctvom prenesených kompetencií.

- Legislatívne upraviť kariérovú pozíciu „vedúci vychovávateľ“ z radov pedagogických zamestnancov vykonávajúcich pracovnú činnosť v kategórii vychovávateľ tam, kde je 50 a viac detí alebo 2 a viac oddelení.
- Príplatok za výkon špecializovanej činnosti pre vychovávateľa ŠKD vychovávateľov – §36 c) zodpovedný vychovávateľ – rovnaká náplň a náročnosť ako u triednych učiteľov MŠ, ZŠ, ZuŠ.
- Zjednotiť dĺžku jednej hodiny výchovno-vzdelávacej činnosti v ŠKD zo 60 minút na 45 minút, čím sa zjednotí dĺžka hodiny výchovno-vzdelávacej činnosti na vyučovaní.
- Ustanoviť pedagogického asistenta vychovávateľa v ŠKD.
- Zvýšenie koeficientu na dieťa – je dlhodobo veľmi nízky.
- Nedostatočné priestorové a materiálne vybavenie ŠKD.
- Osobitným predpisom určiť použitie príspevku na čiastočnú úhradu nákladov spojených s činnosťou školského klubu detí. Z praxe vieme, že v prevažujúcom počte škôl je použitie príspevku za pobyt dieťaťa neprehľadný a nevie sa, na čo ich riaditeľ školy používa.
- Uskutočniť spoločné zasadnutie s výborom sekcie riadiacich zamestnancov.

SEKCIA ODBORNÝCH ZAMESTNANCOV

- Závery rokovania výboru profesijnej sekcie
- zvyšovanie členskej základne,
- zvyšovanie finančného ohodnotenia zamestnancov poradenských zariadení vrátane sociálnych pracovníkov a PZ so stredoškolským vzdelaním,
- podporovať rozvoj podporných tímov v školách, doceliť financovanie odborných zamestnancov z rozpočtu MŠ VVaŠ SR,
- dôrazne žiadame nemeniť platovú stupnicu v súvislosti s miestom výkonu práce podľa regiónov,
- zlepšiť funkčnosť poradenských zariadení v procese a po realizácii transformácie týchto zariadení v zmysle vyššej kvality poskytovaných služieb a uspokojenia dopytu po týchto službách,
- zlepšenie pracovných podmienok a zefektívnenie personálneho zabezpečenia pre výkon odbornej činnosti aj v rámci podporných tímov,
- zabezpečiť pre inkluzívne/školské podporné tímy trvalé pracovné miesta s finančným krytím zo štátneho rozpočtu,
- zväziť zaradenie školských špeciál-

- zväziť zavedenie statusu verejného činiteľa pre PZ a OZ
- Návrhy a námety na riešenie
- riešiť súčasný systém financovania ZUŠ (prechod pod prenesené kompetencie),
- riešiť špecifiká financovania ZUŠ pre zber údajov:
 - vstupný vek pre zber údajov 5-ročných detí,
 - 1x žiak v individuálnom vyučovaní a 1x v kolektívnom vyučovaní,
 - pridať alternatívu, že v prípade, ak žiak nenavštevuje individuálne vyučovanie, započítať ho 2x v kolektívnom vyučovaní,
- umožniť vykonať 2. atestáciu aj pre učiteľov s VOV,
- žiadať o úpravu, resp. zmenu koeficientov pre ZUŠ (NV č. 66/2004 Z. z.) v individuálnom vyučovaní zo 14,7 na 20, v kolektívnom vyučovaní zo 4,8 na 14,
- spustenie RIS pre ZUŠ (zber údajov),
- zavedenie učebných plánov v ŠVP pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami,
- rozširujúce štúdium zamerané na odbor špeciálna pedagogika pre učiteľov ZUŠ, napr. muzikoterapia,
- realizovať prieskum o postojoch učiteľov k profesijnému rozvoju (I. Pavlov) formou dotazníka.

SEKCIA PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV CENTIER VOL'NÉHO ČASU

- Závery rokovania výboru profesijnej sekcie
- Neodkladne je potrebné riešiť pokyny, usmernenia a úpravu organizácie POPS so zástupcami NIVAM.
- Členovia sa zhodli na potrebe aktualizácie členov, ktorí sú ochotní pracovať v sekcii a doplniť členov z Bratislavského kraja.
- Sekcia chce podporovať sieťovanie organizácií zastupujúcich CVČ v rámci viacerých organizácií a zlepšiť spoluprácu v rámci OZŠ.
- Cieľom sekcie je aj poukazovať na aktuálnosť a modernizáciu odborového zväzu školstva. Animácie, videá a príprava materiálov.
- V rámci zatraktívnenia učiteľského povolania pripravíme konkrétne návrhy na implementáciu.
- Vitáme aktivity OZŠ a ďakujeme za príležitosť na výmenu skúseností a nastolenia ďalšej spolupráce CVČ na Slovensku.

SEKCIA PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV ŠKOLSKÝCH KLUBOV DETÍ

- Závery rokovania výboru profesijnej sekcie
- Presadzovať financovanie ŠKD pro-

nych pedagógov do tejto sekcie,

- riešiť finančné podhodnotenie poradených zariadení z aspektu prevádzkových i mzdových nákladov.

SEKCIA ZAMESTNANCOV ŠKOLSKÝCH JEDÁLNÍ

- Identifikácia aktuálnych problémov
- pracovné podmienky a finančné ohodnotenie zamestnancov
 - platová tabuľka – začínať minimálnou mzdou,
 - mzdové ohodnotenie – do najvyššieho stupňa,
 - navýšenie dovolenky alebo pracovné voľno s náhradou mzdy – sťažené pracovné podmienky (dať do KZ),
- vyhláška č. 330/2009 Z. z. – prílohy musia byť striktné dané, vynechať slovo odporúčané a nahradiť slovom minimálne,
 - normatív zamestnancov – ohrozená bezpečnosť práce, môže to ísť na úkor kvality stravy pre nedostatok zamestnancov,
 - navýšiť koeficient pre školské jedálne,
- Závery z rokovania výboru sekcie zamestnancov ŠJ
- stanoviť štruktúru zamestnancov v školských jedálňach s určenými kompetenciami,
- stanoviť minimálne výkony zamestnancov v školských jedálňach na počet zapísaných stravníkov vrátane dospelých stravníkov,
- tomu prispôbiť a prehodnotiť koeficienty financovania školských jedální,
- zmeniť platovú tabuľku zamestnancov vo verejnej správe tak, aby zohľadňovala inflačné procesy v národnom hospodárstve,
- obedy zadarmo – veľa administratívy, práca navyše – nestihne sa počas pracovného času, potreba navýšenia počtu administratívnych zamestnancov – práca navýšená,
- zrušiť verejné obstarávanie v školskom stravovaní, ktoré nezabezpečuje kvalitné, čerstvé suroviny od priamo regionálnych výrobcov a pestovateľov,
- finančne ohodnotiť vedúce ŠJ za ich vzdelávanie a profesijný rast, pretože sú temer na mzdovej úrovni s hlavnou kuchárkou,
 - vykonávajú prácu soc. pracovníkov (hmotná núdza, obedy zadarmo),
 - verejné obstarávanie,
 - fakturácia a hospodárenie, objednávky, likvidačné listy a platobné poukazy, účtovacie predpisy,
 - mzdové ohodnotenie zamestnancov ŠJ,
- zjednotiť zdroj financovania prenosených a originálnych kompetencií pod MŠVVaŠ SR a presadzovať uvedenú prioritu pri rokovaní s rezortom

školsťva. Zamestnancov v ŠJ začleniť pod správu MŠVVaŠ SR,

- Nadčasová práca – zvýšený výkon práce – iniciovať do KZ.

SEKCIA NEPEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV

- Identifikácia aktuálnych problémov
- finančné ohodnotenie administratívnych zamestnancov
 - otvorenie analytických listov vzhľadom na náročnosť práce,
 - posun v katalógu pracovných činností,
 - zmena základnej tabuľky,
- Podnety a pripomienky
- zaviazat' vládu, aby sa platová tabuľka začínala vždy upravenou minimálnou mzdou,
- otvorenie analytických listov – posúdenie náročnosti platových činností,
- zjednotiť zvyšovanie plátov pedagogických a nepedagogických zamestnancov,
- dosiahnuť lepšie finančné ohodnotenie a pracovné zázemie pre nepedagogických zamestnancov.

SEKCIA ZAMESTNANCOV ŠTÁTNEJ ŠKOLSKÉJ INŠPEKCIE

- Identifikácia aktuálnych problémov
- dlhodobo pretrvávajúce nedostatočné finančné ohodnotenie školských inšpektorov (ŠI),
- nedostatok odborne zdatných ŠI,

- absencia profesijných štandardov ŠI,
- absencia kariérneho postupu v rámci pozície ŠI,

- nezáujem ŠI o členstvo v odborovej organizácii z dôvodu výhod stálej štátnej služby,

► Identifikácia pozitív aktuálneho stavu ŠŠI

- zlepšenie komunikácie zo strany ústredia smerom k školským inšpekčným centráam a ŠI,
- vybavenie IKT – každý ŠI má pridelený notebook a služobný telefón s dátami, nákup dátového systému,
- zriadenie inštitútu telepráca pre všetkých zamestnancov ŠŠI (okrem sekretariátov), ale v rozdielnom rozsahu,
- vedenie ŠŠI má záujem o inováciu prístupov a metodológie realizovanej inšpekčnej/kontrolnej činnosti, súčasný stav však nie je konečný, najmä nedošlo k výraznému posunu kvality správ o výsledku školskej inšpekcie a časovej náročnosti ich vypracovania,
- Zámery a ciele profesijnej sekcie
- riešiť nedostatočné finančné ohodnotenie ŠI v spolupráci so zamestnávateľom predložením konkrétnych návrhov v spolupráci s I. Gamčíkovou,
- iniciovať tvorbu profesijných štandardov ŠI s cieľom zabezpečiť vyššiu odbornú spôsobilosť ŠI,
 - navrhnuť minimálne 2 úrovne kvalifikácie ŠI a na to nadviazať podmienky kariérneho rastu ŠI,

- túto činnosť realizovať v spolupráci so zamestnávateľom a MŠVVaŠ SR,
- rozvinúť začatú medzinárodnú spoluprácu s odborovými združeniami školských inšpektorov v štátoch EÚ,
- vysvetľovať význam členstva v odborovom zväze, a tak zabezpečiť rozšírenie členskej základne,
- participovať na tvorbe inovácií v metodológii školských inšpekcii spolu so zamestnávateľom,
 - ▶ Námety a návrhy pre Odborový zväz školstva
- požadovať zvýšenie objemu finančných prostriedkov na ohodnotenie učiteľov, nežiadať ich paušálne na tabuľkové platy, ale do fondu riaditeľa školy, pretože súčasný systém neumožňuje významne finančne ohodnotiť aktívnych učiteľov a motivovať mladých inovatívnych pedagogických zamestnancov,
- aktívne sa zapojiť do monitorovania efektov/dôsledkov zavádzaných „kurikulárnych zmien“ a noviel právnych predpisov,
- výrazne iniciovať zvýšenie úrovne prípravy pedagógov na vysokých školách orientáciou na výcvik študentov v oblasti inovatívnych pedagogických stratégií a požadovať od vzdelávacích inštitúcií ústup od teoretických foriem vzdelávania k praktickému koučingu učiteľov v oblasti didaktiky a modernej metodológie vzdelávania mladej generácie.

SEKCIA PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV V ŠPECIÁLNYCH TRIEDACH MATERSKÝCH ŠKÔL A ZÁKLADNÝCH ŠKÔL

- ▶ Návrhy a námety na riešenie identifikovaných problémov
- Inklúzia – problém čoraz väčšieho zaraďovania žiakov s mentálnym postihnutím medzi intaktných žiakov.
 - Žiaci s mentálnym postihnutím nemôžu a nemajú byť v triedach s intaktnými žiakmi. Je to na škodu obom skupinám žiakov. Nikde vo vyspelom svete inklúzia takto nefunguje. V triedach s intaktnými zdravými deťmi môžu a majú byť deti so zdravotným postihnutím, ak majú dostatočný podporný tím okolo seba.
 - Úprava legislatívy a plánov k inklúzii tak, aby sa v triedach nemiešali žiaci s rôznou mentálnou úrovňou.
- Vyšetrenie a diagnostika žiakov – umožniť pedagógom z praxe vo väčšej miere ovplyvniť výsledky diagnostiky žiakov
 - Jednoznačne je potrebné posilniť úlohu pedagógov pri diagnostikovaní žiakov a určovaní ich potrieb vo výchove a vzdelávaní. Nie je udržateľný systém, ktorý funguje dnes,

- a to, že žiak je vyšetrený psychológom či špeciálnym pedagógom mimo školského zariadenia, ktoré žiak navštevuje, a závery sa robia bez akejkoľvek diskusie s pedagógmi, ktorí daného žiaka vzdelávajú a ktorí sú s ním dennodenne.
- Názor pedagóga by mal mať minimálne rovnakú váhu ako názor psychológa pri vytváraní záverov z diagnostiky žiaka.
- Kurikulárna reforma a jej dosah na špeciálne triedy
 - Zabrániť tomu, aby bola kurikulárna reforma povinnou pre všetky školy. Navrhujeme, aby bola zavedená len na báze dobrovoľnosti.
 - Kurikulum usporiadané do troch cyklov prinesie rozvrat a chaos do celého školského systému. Zavádzanie cyklov skomplikuje situáciu na mnohých neplnoorganizovaných školách vzhľadom na 2. cyklus, kde by mali byť zlúčené 4. ročník (1. stupeň ZŠ) a 5. ročník (2. stupeň ZŠ).
- Nedostatočný počet asistentov a členov inkluzívneho tímu
 - V praxi sa boríme s nedostatkom pedagogických asistentov a iných členov podporných tímov, ktorí by mali prispievať k inkluzívnemu prístupu vo výchove a vzdelávaní.
 - Nepoznáme školu, ktorá by mala dostatok pedagogických asistentov na svoje potreby. Problémom je nedostatok financií.
 - Je potrebné navýšiť finančné prostriedky na pokrytie všetkých požiadaviek škôl smerom k potrebnému personálnemu zabezpečeniu.
 - Nezabezpečovať financovanie cez projekty, ale priamo z rozpočtu ministerstva školstva, aby to bolo udržateľné dlhodobo.
- Potreba radikálnej zmeny prístupu štátu k marginalizovaným komunitám
 - Štát hádže bremeno starostlivosti o marginalizované komunity najmä na pedagógov. Problematiku riešenia ťažkej životnej situácie ľudí v marginalizovaných komunitách štát dlhodobo ignoruje.
 - Výsledkom sú potom deti so sociálne podmieneným mentálnym postihnutím z dôvodu vyrastania v málo podnetnom prostredí.
 - Pokiaľ štát reálne nezačne riešiť spôsob výchovy detí z marginalizovaných komunit priamo v ich rodinách, v prostredí, v ktorom existujú od svojho narodenia, tak sa ani s výchovou a vzdelávaním týchto detí na školách nikam nepohneme.
 - Plnohodnotný štart detí z marginalizovaných komunit do života totiž nebrzdia školské zariadenia, ale v drvivej väčšine minimálny alebo

- žiadny záujem zákonných zástupcov o starostlivosť o svoje deti počnúc nepokrytím ich základných biologických potrieb, končiac nezaujmom o ich vzdelávanie na škole.
- Nedostatočné finančné ohodnotenie špeciálnych pedagógov
 - Zvýšiť finančné ohodnotenie všetkých zamestnancov v školstve. Realizovať nátlakové akcie vo forme štrajku s prihladnutím na aktuálnu spoločenskú situáciu.

KOMISIA MLADÝCH ČLENOV

- ▶ Závery rokovania komisie
- vytvárať jednoduché informačné posty s využitím instagramu OZŠ,
- prelomiť „úzus“ a naučiť mladých odborárov orientovať sa vo svojich právach (pomocou postov),
- uverejňovať posty s informáciami na odborárskom instagrame a facebooku,
- obnoviť maily v databáze,
- zástupcovia KM okresov a krajov majú byť súčasťou výborov rád (člen KR, VR s plnými kompetenciami člena),
- vytvoriť komisiu mladých členov pri krajských radách,
- aktivizovať mladých členov v združení;
 - uverejňovať častejšie „krátke“ príspevky s informáciami (FB, IG),
 - zorganizovať v regiónoch spoločné stretnutia (odborári a neodborári) s témou „Prečo byť odborárom?“.

Zo záverov poskytnutých vedúcimi výborov sekcií a predsedu Komisie mladých spracovala RNDr. Ingrid Gamčíková.

Foto: archív ZZŠ

Práca s mladými členmi je pre nás prioritou

Združenie základného školstva opäť zorganizovalo stretnutie mladých členov svojho združenia. Koniec letných prázdnin sme trávili veľmi príjemne v rekreačnom zariadení Crocus Kežmarské Žľaby, presne v dňoch 30. a 31. augusta 2023.

Mladý človek je zvláštny tvor. Vie sa nadchnúť, pohoršiť i obetavo pomôcť. Práve pre ich nadšenie sa snažíme spolupracovať s mladou generáciou odborárov aj v regiónoch. Budovanie regionálnych štruktúr v spolupráci s Komisiou mladých je budúcnosť a základom úspechu pri dosahovaní cieľov. Prioritou združenia je, aby mladí členovia sa spolupodieľali na našom ďalšom smerovaní a našej činnosti.

Dôkazom je i samostatná Komisia mladých, ktorá pracuje s mladými členmi v rôznych oblastiach. Nenahraditeľné sú ich postrehy, návrhy na aktivity, ako aj možnosť ovplyvňovať dianie v rezorte školstva. Uvedomujeme si, že potrebujeme nadšenie mladých, potrebujeme radosť zo života, akú majú práve mladí. Komisiu mladých v našom združení vedie Katka Gamčíková, ktorá sa zodpovedne zhostila svojej úlohy i na stretnutí v auguste 2023.

Vzhľadom na to, že súťaživosť je prirodzená pre mladých ľudí, Katka zvolila i formu získavania nových informácií prostredníctvom kvízu Riskuj. Pracovnoprávne otázky, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, legislatíva – príslušné zákony, vykonávacie predpisy, profesijný rozvoj, kolektívne vyjed-

návanie – boli obsiahnuté v otázkach kvízu. Odborný dohľad nad správnosťou odpovedí, prípadne ich dopĺňanie a vysvetľovanie mali v gescii odborníci – ako Martin Mikluš, Michal Guman, Vladimír Kmec a Ingrid Kováčová. Zvolená forma vzdelávania bola prijatá s mimoriadne pozitívnym ohlasom. Odborná diskusia bola neformálna a v priateľskej atmosfére. Množstvo odpovedí na zvedavé otázky, ktoré boli položené a zodpovedané, boli prínosom pre všetkých prítomných.

Vzhľadom na vysoký počet účastníkov sa pracovalo v dvoch skupinách, druhá skupina mladých ľudí viedla riadený rozhovor so skúsenými predstaviteľkami ZZŠ a predsedníčkami krajských rád OZ, konkrétne pani Darinou Nagyovou, Editou Horváthovou a Katarínou Cigánikovou. Snažili sa pomenovať oblasti a témy, ktorým je potrebné sa venovať a hovoriť o ich riešení.

Ide o témy, ktoré pomáhajú jednak v práci mladým odborárom vo vzťahu k zamestnancom, ich pracovným podmienkam, rezortným problematikám oblasti kvality výchovy a vzdelávania, profesijného rozvoja, atraktivity učiteľského povolania a podobne. Výsledok z pomenovaných tém a závery sa spracujú aj v krátkych výstupoch, ktoré spracúvame a zverejňujeme práve v spolupráci s Katkou Gamčíkovou v programe Canva.

Teší nás, že mnohí členovia, predsedovia výborov ZO patria do skupiny mladých členov zväzu a prijali pozvanie

a na stretnutí sa zúčastnilo 55 mladých odborárov.

Veríme, že množstvo informácií, ktoré počas stretnutia odzneli, boli prínosné a inšpiratívne pre všetkých zúčastnených. Utvrdilo nás to v správne zvolenej ceste a veríme, že prezentovaním svojej práce dokážeme získať mladých školských zamestnancov pre prácu v našom združení.

Podobné stretnutia Združenie základného školstva organizuje aj v jednotlivých regiónoch v pôsobnosti našich

krajských rád. Pomáhame pri kreovaní komisií mladých členov pri radách ZO OZŠ, aktivizujeme členskú základňu a poskytujeme jej informácie aj prostredníctvom nového už spomínaného programu Canva.

Na záver ešte jedno veľké poďakovanie za aktívnu účasť patrí právnikovi zväzu Martinovi Miklušovi, Michalovi Gumanovi a koordinátorovi BOZP Vladimírovi Kmecovi.

Aktívny prístup a záujem mladých členov povzbudili i samotných organizátorov a dodali obojstrannú energiu. Budúcnosť OZŠ závisí od mladých ľudí a od toho, aké podmienky na ich rozvoj a spoluprácu vytvoríme. Musíme si uve-

domiť, že tento proces vyžaduje spoluprácu nás všetkých pôsobiacich v tejto oblasti a otvorenú, jednoduchú a flexibilnú koordináciu jednotlivých krokov.

Potrebuje nadšenie mladých. Potrebuje radosť zo života, akú majú mladí.

„V starobe niet krajšej útechy ako vedomie, že celú silu mladosti sme venovali dielu, ktoré nezostarne.“
Arthur Schopenhauer

Tešíme sa na ďalšie spoločné aktivity.

PaedDr. Ingrid Kováčová,
špecialista pre vzdelávanie
Foto: archív ZZŠ

Rekreácie – cestujeme do Maďarska

Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku na svojej webovej stránke svojim členom ponúka zvýhodnené pobyty vo svojich rekreačných zariadeniach. Sú to rekreačné zariadenia CROCUS v Kežmarských Žľaboch a RZ Čingov. Zväz ponúka aj ďalšie pobyty v partnerských rekreačných zariadeniach v Piešťanoch (DSZ Slovenských učiteľov), Brne (Klub školstvá a vedy), Krpáčove a v Štúrove.

Zväz zabezpečuje rekreáciu pre svojich členov len na území našej krajiny (okrem Klubu školstvá a vedy). Pri konštatácii tejto skutočnosti môžeme položiť zaujímavú otázku: je záujem zo strany členov nášho zväzu o zabezpečenie výhodných rekreačných pobytov v zahraničí? Ktoré susedné krajiny by boli prijateľné, vhodné a zaujímavé pre našich odborárov?

V záujme rozšírenia ponúk pobytov v rekreačných zariadeniach v zahraničí pred niekoľkými rokmi predchádzajúce vedenie zväzu nadviazalo priateľské vzťahy s odborarmi z Maďarska. Boli to zástupcovia vedenia Odborového zväzu pedagógov v Maďarsku. Zväz pedagógov bol založený v roku 1918 a má len 14 000 členov. V tom období bola realizovaná aj návšteva nášho vedenia zväzu rekreačných zariadení Balatonboglár a Balatonföldvár pri Balatone. Najstarší odborový zväz pedagógov v Maďarsku vlastní až sedemnást rekreačných zariadení, 9 pri Balatone a 7 v rôznych iných lokalitách Maďarska. Popri zariadení pri Balatone zúčastňujú sa môžu navštíviť aj lokality s ter-

málnym kúpaliskom (Cserkeszölő, Hevız, Berekfürdő, Soltvadkert) alebo pri prírodných vodách (Szarvas, Tisza-földvár). Pre hostí v zariadeniach je poskytnutá kvalitná starostlivosť.

Maďarsko láka návštevníkov nielen oblasťami a pamiatkami svetového dedičstva UNESCO, ale aj architektonickými a kultúrnymi pamiatkami, termálnymi a liečivými kúpaliskami, dedinskými múzeami, vinárskymi oblasťami,

Pre zabezpečovanie zahraničných rekreačných pobytov pre našich členov – a nielen v Maďarsku – musí byť vynaložené obrovské množstvo organizačnej práce. Samozrejme, tieto rekreačné pobyty musia byť finančne výhodné pre členov OZ. Preto je potrebná spolupráca jednotlivých národných odborových zväzov školských pracovníkov. Táto spolupráca musí byť vzájomne výhodná. V prípade Maďarska by bol určite záujem zo strany našich maďarských

jaskyňami a festivalmi. A v neposlednom rade je známa maďarská pohostinnosť a láka aj maďarská kuchyňa. Je záujem o návštevu Maďarska nielen z Európy, ale aj z celého sveta. Pre zaujímavosť: Maďarsko navštívilo v druhom štvrtroku 2023 až 11,7 milióna návštevníkov.

kolegov o pobyty v našich rekreačných zariadeniach. Naše krásne Slovensko priťahuje milovníkov prírody, turistiku, zimných športov, prírodných, kultúrnych a historických pamiatok.

Text a foto: Mgr. Zoltán Horváth,
predseda KR ZZŠ Trnava

Rokovali Rady ZO ZŠ v regiónoch

V dňoch 23. až 24. novembra 2023 sa uskutočnilo v RZ Crocus v Kežmarských Žľaboch 4. zasadnutie Rady ZO OZ PŠaV SŠ a Z vsl. regiónu (rada). Na rokovaní sa zúčastnili delegáti ZO z oboch krajov, vzácnym hosťom bol štátny tajomník MŠ VVaŠ RNDr. Slavomír Partila, ako aj hostia z centrály OZŠ – predseda Ing. Pavel Ondek, právnik zväzu pre východoslovenský región JUDr. Michal Guman a zväzový inšpektor BOZP Ing. Vladimír Kmec. Za zriaďovateľov boli prítomní PaedDr. Ján Furman, vedúci odboru školstva PSK a KSK zastupoval JUDr. Martin Uličný z odd. správnej, sporovej, personálnej agendy a sťažností.

litnenie vzdelávania v PSK. V následnej diskusii obaja odpovedali na množstvo otázok, týkajúcich sa konkrétnych problémov z praxe, ale aj niektorých páličivých problémov školstva.

Následne sme privítali štátneho tajomníka MŠ VVaŠ S. Partilu, ktorý nás v krátkosti oboznámil s úlohami ministerstva v novom funkčnom období a načrtnol hlavné problémy, ktoré je potrebné riešiť. Jeho vystúpenie malo veľký ohlas a nasledovalo množstvo doplňujúcich otázok, na veľa následných odpovedal veľmi ochotne aj po skončení programu.

Druhý deň sa uskutočnilo školenie predsedov ZO v oblasti uplatňovania legislatívy v pracovnoprávných vzťahov a BOZP. V. Kmec všetkých presvedčil svojím prístupom a fundovanými reakciami na otázky z pléna. V diskusii, na konkrétnych príkladoch sa prítomní dozvedeli odpovede – riešenia na najčastejšie problémy z praxe. Po prestávke M. Guman v názornej prezentácii informoval o podstatných zmenách, ktoré priniesli novely zákonov, aj on ochotne odpovedal na množstvo doplňujúcich otázok.

Mgr. Ľuboš Kvašňák,
predseda Rady ZO OZ PŠaV SŠ
a zariadení vsl. regiónu
Foto: archív rady

V predvečer zasadal ešte výbor rady, ktorý prerokoval materiály na radu, prípravu zahraničných zájazdov na rok 2024, stav členskej základne k 30. 9. 2023 a odsúhlasil poskytnutie návratných sociálnych výpomocí pre troch členov, odporučil tiež schválenie jedného príspevku z podporného fondu zväzu. Prvý deň sa začal tradične zasadnutiami jednotlivých sekcií, ktoré riešili problémy vo svojej pôsobnosti a pripomienkovali materiály z programu zasadnutia rady. Po obede sa uskutočnilo samotné rokovanie rady. V úvodnej časti predseda rady vo svojej správe referoval o činnosti a zasadnutiach výboru rady, ako aj svojich aktivitách od ostatného zasadnutia rady. V druhej časti vystúpili všetci hostia. Na začiatok predseda zväzu P. Ondek v prehľadnej prezentácii ozrejmil postup vedenia

zväzu pred voľbami a oboznámil členov rady s dôležitými údajmi o zamestnanosti a odmeňovaní v školstve. J. Furman vo svojom vystúpení informoval o činnosti odboru školstva v rámci projektov, ako sa to prejavilo na konkrétnych školách, a vyčíslil celkovú sumu, ktorú sa podarilo získať na skva-

pretekov, ktorých sme spoluorganizátormi a príprava už 17. ročníka je v plnom prúde.

Na obidve stretnutia sme pozývali aj zástupcov zriaďovateľov našich škôl a školských zariadení. Oceňujeme, že naše pozvanie prijali zástupcovia z odborov školstva všetkých troch samosprávnych krajov v pôsobnosti našej rady. Vo svojich vystúpeniach informovali o úspechoch i problémoch, s ktorými sa boria hlavne v oblasti financovania. V diskusii reagovali na otázky z pléna a prisľúbili, že budú o našich pripomienkach informovať riaditeľov odborov školstva. Mrzí nás, že sa na našom rokovaní nezúčastnili zástupco-

via štátnej správy z RUŠS, ktorí sa z účasti na našom rokovaní ospravedlnili.

Mgr. Boris Matušek,
predseda Rady ZO ZŠŠ
BB, TN, ZA

Foto: Ing. Vladimíra Siváková

Predseda ZO OZŠ zo stredoslovenského regiónu sa stretli počas jesene na rokovaní zhromaždení predsedov jednotlivých krajov. V dňoch 23. – 24. októbra 2023 rokovali s vedením Rady ZO OZPŠaV BB, TN, ZA kolegovia z Trenčianskeho a zo Žilinského kraja, v dňoch 9. – 10. novembra 2023 predsedovia z Banskobystrického kraja.

V obidvoch prípadoch aj za prítomnosti pozvaných hostí z vedenia zväzu, ktorý na rokovaní zastupoval podpredseda zväzu a predseda ZŠŠ Ing. Peter Danko, ktorý odovzdal všetkým prítomným pozdrav od predsedu zväzu P. Ondeka a informoval o aktivitách vedenia zväzu v poslednom období, o predvolebných stretnutiach s politickými stranami, o príprave a obsahu Deklarácie 2023, ako aj o plánoch na urýchléné stretnutie s novým vedením ministerstva školstva. V rámci vzdelávania nás informoval a školil právny špecialista zväzu JUDr. Matej Šáli

a inšpektor BOZP p. Ing. Vladimír Kmec. Po vystúpení všetkých našich kolegov nasledovala búrlivá diskusia, ktorá v neformálnej podobe rozhovorov pokračovala aj počas večera pri malom spoločenskom posedení. Všetkým sa chceme poďakovať za ústretovosť a trpezlivosť pri hľadaní riešení mnohých našich problémov.

Počas druhého dňa rokovaní sme sa venovali praktickým otázkam fungovania našej rady ZO. Predseda rady predniesol správu o činnosti v roku 2023 a príprave jej činnosti v nasledujúcom roku, zhodnotil financovanie, čerpanie rozpočtu rady v roku 2023, prípravu rozpočtu na rok 2024, platenie odvodov členských príspevkov aj opatrenia, aby sa disciplína odvádzania členských príspevkov zlepšila. Zaoberali sme sa aj zhodnotením činnosti sekcií a komisií pracujúcich pri našej rade ZO, ako aj organizáciou viacerých sprievodných podujatí, napríklad prvého ročníka bowlingového turnaja či lyžiarskych

V dňoch 27. – 28. novembra 2023 rokovala Rada základných odborových organizácií stredného školstva pre západné Slovensko (ďalej „rada“) v nádhernom prostredí Hotela Kaštieľ v Mojmírovciach. Vo svojich vystúpeniach podali aktuálne informácie predsedom základných organizácií a pozvaným hosťom pán predsedu Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku Pavel Ondek, inšpektor Bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pán Radovan Lehocký. Podpredsedníčka Rady pre Bratislavský kraj pani Eva Klikáčová priblížila možnosti vzdelávania a projektov rady, so svojím príspevkom vystúpil predseda rady pán Ivan Šóš a darček vlastnej výroby predstavil člen Rady Marcel Polička.

V programe druhého rokovacieho dňa doplnil aktuálne informácie z prostredia legislatívy zväzový právnik pán Martin Mikluš.

Špeciálne sa chcem poďakovať za účasť zástupkyňi Trnavského samosprávneho kraja pani Tatiane Sklárčiko-

vej. V poobednom rokovaní výboru sme prerokovali aktuálne otázky rady, do výboru sme koptovali aj dvoch nových členov. Sekciu gymnázií za Trnavský kraj bude zastupovať pani Iva Hnáťová zo Skalice a mladých členov rady s hlasom poradným bude na najbližšie obdobie reprezentovať pani Mária Tomašovič. Podnetné prostredie kaštieľa poskytl aj možnosť zúčastneným vo ve-

černých hodinách diskusiu a výmenu skúseností. Všetkým zúčastneným patrí veľká vďaka a veríme, že pri najbližšom „výjazdovom“ rokovaní sa zúčastní ešte väčšie percento našich základných organizácií.

Ing. Ivan Šóš, PhD.,
predseda Rady ZO ZŠŠ
BA, TT, NR

Foto: archív rady

Rozšírený výjazdový výbor Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií

V dňoch 4. až 11. septembra 2023 sa uskutočnil rozšírený výjazdový výbor Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku. Účastníkmi boli predsedovia, podpredsedovia odborových organizácií a odborárski funkcionári, ktorí pôsobia na verejných vysokých školách a v priamo riadených organizáciách.

V utorok 6. septembra 2023 členovia rozšíreného výboru navštívili Padovskú univerzitu (University of Padova), kde okrem pracovnej časti absolvovali prehliadku univerzitných priestorov. Univerzita bola založená v roku 1222. V súčasnosti je to druhá najstaršia univerzita v Taliansku a piata na svete. Univerzitu navštevuje 70-tisíc študentov. Vedľa auly (Aula Magna) sú historické katedry rôznych učencov, ale aj anatomické divadlo (najstaršie svojho druhu, 1594), kde sa konali anatomické prednášky. Po prehliadke univerzity nasledovala návšteva Botanického záhrady v Padove, ktorá je najstaršou na svete (založená bola v roku 1545) a je súčas-

informoval o aktuálnom dianí vo zväze, ako aj v združení. Informoval o pripravovaných stretnutiach s lídrami politických strán, ktorí boli oslovení so žiadosťou o stretnutie ešte pred voľbami. Zamer-

rá bola dohodnutá počas kolektívneho vyjednávania vyššieho stupňa: Dvanásť percent pre učiteľov a výskumných zamestnancov a 10 % pre nepedagogických zamestnancov. Dňa 8. septem-

ťou Padovskej univerzity. V stredu 6. septembra sme navštívili Florenciu, metropolu Toskánska. Vo štvrtok 7. septembra nasledovalo rokovanie výboru ZVŠaPRO (1. časť), na ktorom predseda združenia Miroslav Habán

sa na predvolebné programy preferenčne najsilnejších strán kandidujúcich do NR SR, konkrétne na časti súvisiace so vzdelávaním a s vedou. Ďalej hovoril o valorizácii plátov zamestnancov školstva s účinnosťou od 1. septembra, kto-

bra bola zrealizovaná návšteva Univerzity v Pise (University of Pisa). Univerzita bola založená v roku 1343 a patrí k najstarším v Európe. V súčasnosti má 11 fakúlt a 57 katedier. Účastníci absolvovali prehliadku univerzitnej knižnice zameranej na jazykovedu, germanistiku a slavistiku a katedry vied o Zemi (geografie, kartografie a geoinformatiky).

Druhá časť rozšíreného rokovania výboru združenia bola na programe 9. septembra 2023. Na výbore boli vyhodnotené návštevy univerzít v Padove a v Pise, čerpanie rozpočtu združenia k 31. augustu 2023, stav členskej základne a odvody členských príspevkov.

Náročný pracovný program bol doplnený o návštevu historických miest Sienna, San Gimignano, Lucca, Viareggio a Cinque Terre.

prof. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
predseda ZVŠaPRO
Foto: Marek Baďanský

Futbalový turnaj troch univerzít o Putovný pohár rektora v Kováčovej

Druhý septembrový týždeň tradične patrí stretnutiu troch univerzít, aby aj futbalom potvrdili svoju spolupatričnosť a niektorá z nich získala Putovný pohár rektora TU vo Zvolene. V roku 2023 bola hosťujúcou univerzitou práve Technická univerzita vo Zvolene. Dňa 14. 9. 2023 sa uskutočnil Futbalový turnaj troch univerzít o putovný pohár organizovaný pod záštitou rektora Technickej univerzity vo Zvolene – Dr.h.c. prof. Ing. Rudolfa Kropila, PhD. Na pekne upravenom ihrisku v obci Kováčová TUZVO privítala hráčov Slovenskej poľnohospodárskej univerzity z Nitra a Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie z Košíc. Turnaj organizačne zabezpečila Univerzitná odborová organizácia pracovníkov TU vo Zvolene za aktívnej spolupráce zamestnávateľa.

Spoločná fotka s rektorom TU vo Zvolene Dr. h. c. prof. Ing. Rudolfom Kropilom, PhD.

Svojou účasťou potešili všetkých prítomných aj zástupcovia Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy: predseda Ing. Pavel Ondek a prof. Ing. Miroslav Habán, PhD. – predseda Združenia VŠaPRO.

Na základe výsledkov jednotlivých zápasov:

TU Zvolen – UVLF Košice 6 : 2

UVLF Košice – SPU Nitra 1 : 3

TU Zvolen – SPU Nitra 3 : 0

Košice a za najlepšieho brankára prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc., z SPU Nitra.

Sponzori futbalového turnaja: DATA-LAN, a. s., Bratislava, Mraziarne CHRIEN, s. r. o., Zvolen, KLEMO, s. r. o., Zvolen, MĀSPOMA, s. r. o., Zvolen, Vysokoškolský lesnícky podnik pri TU vo Zvolene, GLOBUS, spol. s. r. o., Zvolen, Ing. Juraj Modranský, PhD. – TU vo Zvolene. Všetkým uvedeným

Domáce družstvo TU vo Zvolene

SPU v Nitre skončila na striebornej priečke

Družstvo UVLF Košice skončilo na 3. mieste

Zlaté medaily a Putovný pohár rektora získalo družstvo TU vo Zvolene

Slávnostným výkopom turnaj otvoril a aj na záver vyhodnotil rektor Technickej univerzity vo Zvolene Dr.h.c. prof. Ing. Rudolf Kropil, PhD. Na športovom podujatí sa zúčastnili predsedovia odborových organizácií z univerzít: prof. Ing. Miroslav Žitňák, PhD., z SPU Nitra, prof. RNDr. Michal Toropila, CSc., z UVLF Košice, doc. Ing. Ján Kováč, PhD., z TU Zvolen. Ďalej za vedenie univerzít: prorektor UVLF doc. MVDr. Oskar Nagy, PhD., a prof. Ing. Milan Šimko, PhD., prorektor SPU Nitra.

sa víťazom turnaja stalo domáce družstvo Technickej univerzity vo Zvolene. Na druhom mieste sa umiestnilo družstvo z SPU Nitra a na treťom mieste skončilo družstvo Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach. Putovný pohár tak na nasledujúci rok ostáva vo Zvolene.

Za najlepšieho hráča turnaja bol vyhlásený doc. Ing. Juraj Chlpík, PhD., z SPU Nitra, za najlepšieho strelca Mgr. Pavel Šírka, PhD., z TU vo Zvolene, za najlepšiu hráčku Alexandra Dohnal z UVLF

za ich sponzorské dary ďakujeme.

Slávnostné ukončenie turnaja sa uskutočnilo v zrenovovanej jedálni ŠD Ľ. Štúra TU vo Zvolene, kde sa v príjemnej športovej atmosfére všetci dobre cítili.

Prof. Ing. Milan Šimko, PhD., prorektor z SPU Nitra, pozval všetkých na ďalší ročník turnaja do Nitra. Všetci sa už na to tešíme.

Ing. Veronika Veľková, PhD.,
podpredsedníčka Rady UOO
pri TU vo Zvolene

Foto: Ing. Peter Magdina

Ministri školstva po roku 1989

- 12. 12. 1989 – 26. 6. 1990

prof. RNDr. Ladislav Kováč, DrSc.

– minister školstva, mládeže a telesnej výchovy SSR

- 27. 6. 1990 – 24. 6. 1992

prof. RNDr. Ján Pišút, DrSc.

– minister školstva, vedy, mládeže a športu SR

- 24. 6. 1992 – 25. 9. 1992

Dušan Slobodník, CSc.

– minister školstva SR
(ad interim – dočasný)

- 26. 9. 1992 – 21. 6. 1993

prof. PhDr. Matúš Kučera, DrSc.

– minister školstva SR

- 22. 6. 1993 – 9. 11. 1993

doc. MUDr. Roman Kováč, CSc.,

mimoriadny profesor

– minister školstva SR
(ad interim – dočasný)

- 10. 11. 1993 – 14. 3. 1994

Ing. arch. akad. arch. Jaroslav Paška

– minister školstva a vedy SR

- 15. 3. 1994 – 13. 12. 1994

- 8. 7. 2010 – 4. 4. 2012

Ing. Eugen Jurzyca

– minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

- 4. 4. 2012 – 3. 7. 2014

doc. PhDr. Dušan Čaplovič, DrSc.

– minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

- 3. 7. 2014 – 25. 11. 2014

Ing. Peter Pellegrini

– minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

- 25. 11. 2014 – 23. 3. 2016

Juraj Draxler, MA

– minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

- 23. 3. 2016 – 31. 8. 2017

prof. Ing. Peter Plavčan, CSc.

– minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

- 31. 8. 2017 – 13. 9. 2017

Ing. Gabriela Matečná

– ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR

Ing. Ľubomír Harach, CSc.
– minister školstva a vedy SR

• 13. 12. 1994 – 30. 10. 1998

PhDr. Eva Slavkovská, CSc.
– ministerka školstva a vedy SR

• 30. 10. 1998 – 17. 4. 2002

doc. RNDr. Milan Ftáčnik, CSc.
– minister školstva SR

• 18. 4. 2002 – 15. 10. 2002

doc. Ing. Peter Ponický, PhD.
– minister školstva SR

• 16. 10. 2002 – 8. 2. 2006

doc. Mgr. Martin Fronc, PhD.
– minister školstva SR

• 8. 2. 2006 – 4. 7. 2006

Mgr. László Szigeti
– minister školstva SR

• 4. 7. 2006 – 8. 7. 2010

prof. Ing. Ján Mikolaj, CSc.
– minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

(ad interim – dočasná)

• 13. 9. 2017 – 21. 3. 2020

JUDr. Mgr. Martina Lubyová, PhD.

– ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR

• 21. 3. 2020 – 13. 9. 2022

Mgr. Branislav Gröhling

– minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

• 13. 9. 2022 – 4. 10. 2022

Ing. Eduard Heger

– minister školstva, vedy, výskumu a športu SR
(ad interim – dočasný)

• 4. 10. 2022 – 15. 5. 2023

Mgr. Ján Horecký

– minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

• 15. 5. 2023 – 25. 10. 2023

Mgr. Daniel Bútora

– minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

• 25. 10. 2023

JUDr. Ing. Tomáš Drucker

– minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

Bowlingový turnaj o Putovný pohár predsedu Združenia VŠaPRO

Marek Marušiak zo zväzového družstva Six Pack

V PBC (Petržalka bowling centre) v Bratislave sa 11. novembra 2023 uskutočnil 2. ročník bowlingového turnaja o **Putovný pohár predsedu Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií (ZVŠaPRO)**. Na turnaji súťažilo takmer 60 účastníkov zo šiestich družstiev. Súťažilo sa v dvoch kolách, každé družstvo reprezentovalo 6 hráčov. Víťazom turnaja a putovný pohár vyhralo družstvo Technickej univerzity v Košiciach, s celkovým počtom bodov 1 476, čím obhájilo minuloročné víťazstvo. Na druhom mieste skončilo družstvo Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach, s počtom bodov 1 357. Tretie miesto získalo družstvo Slovenskej technickej univerzity v Bratislave s celkovým počtom bodov 1 146.

prof. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
predseda ZVŠaPRO
Foto: Mgr. Juraj Stodlovský,
prof. Ing. Miroslav Habán, PhD.

Poradie a družstvo	1. kolo	2. kolo	3. kolo
1. TU v Košiciach	780	696	1 476
2. UVLF v Košiciach	645	712	1 357
3. STU v Bratislave	611	535	1 146
4. Zmiešané družstvo	520	561	1 081
5. Six Pack (OZŠ)	505	523	1 028
6. Tulene (OZPŠaV)	505	497	1 028

Poradie	Ženy	Muži
1.	Jana Bidulská (TUKE), 290 bodov	Aleš Ház (STUBA), 346 bodov
2.	Natália Gregová (UVLF), 241 bodov	Marek Marušiak (OZŠ), 287 bodov
3.	Emília Nováková (UVLF), 191 bodov	Peter Ostrožlík (TUKE), 281 bodov

Putovný pohár získala TU v Košiciach. Cenu za víťazné družstvo prebrala najlepšia zo žien Jana Bidulská.

Víťazné družstvo bowlingového turnaja TU v Košiciach

Druhé miesto a strieborné medaily získala UVLF v Košiciach

Najviac bodov dosiahol Aleš Ház (STU Bratislava)

Tretie miesto spolu s bronzovými medailami získalo družstvo STU v Bratislave

Mladí bowlingisti

Prehľad o zamestnancoch a mzdových prostriedkoch na verejných vysokých školách

Ukazovateľ	Merná jedn.	Skutočnosť k 30. 6. 2022	Percentuálny podiel na MF	Skutočnosť k 30. 6. 2023	Porovnanie		Percentuálny podiel na MF
					rozdiel	%	
	€						
PEPZ	osoby	19 597	x	19 475	-122	99,38	x
MPC	€	182 958 515	100,00	202 849 796	19 891 281	110,87	100,00
Tarifné platy	€	112 215 774	61,33	125 072 547	12 856 773	111,46	61,66
Náhrady mzdy	€	12 942 724	7,07	15 214 899	2 272 175	117,56	7,50
Nadčasy	€	803 124	0,44	908 906	105 782	113,17	0,45
Príplatok za riadenie	€	1 550 930	0,85	1 622 813	71 883	104,63	0,80
Osobné príplatky	€	23 511 984	12,85	24 965 846	1 453 862	106,18	12,31
Ostatné príplatky	€	1 598 981	0,87	1 674 580	75 599	104,73	0,83
Jubilejné odmeny	€	481 035	0,26	565 527	84 492	117,56	0,28
Odmeny	€	24 484 653	13,38	26 538 150	2 053 497	108,39	13,08
Osobný plat	€	5 321 063	2,91	6 169 298	848 235	115,94	3,04
Priemerný mesačný plat	€	1 556,03	x	1 735,48	179,45	111,53	x

Počet zamestnancov a priemerné mzdy (€) na verejných vysokých školách za 1. polrok 2022 a 1. polrok 2023

Zariadenie	PEPZ	1. polrok 2023	1. polrok 2022	1. polrok 2023	rozdiel
		MP spolu	priemerný plat	priemerný plat	€
Vysokoškolské vzdelávanie	14 274,0	145 249 543	1 530,44	1 695,97	165,5
Výskum a vývoj	3 562,3	45 788 057	1 884,56	2 142,25	257,7
Študentské domovy	1 258,7	8 516 264	973,08	1 127,65	154,6
Študentské jedálne	265,2	1 575 597	837,89	990,19	152,3
Vysoká škola celkovo	19 474,7	202 787 675	1 556,03	1 732,48	176,5
Zamestnanci VŠ kategória – VŠ učitelia	9 136,8	116 312 639	1 901,61	2 121,69	220,1
Profesor	1 509,6	26 552 110	2 705,48	2 931,47	226,0
Docent	2 944,2	39 815 483	2 049,85	2 253,89	204,0
Odborný asistent	4 145,7	44 958 380	1 602,92	1 807,43	204,5
Asistent	288,6	2 654 081	1 397,33	1 532,73	135,4
Lektor	248,7	2 332 585	1 335,79	1 563,19	227,4
Zamestnanci VŠ kategória – výsk., umel. zam.	1 588,3	18 314 823	1 726,38	1 921,85	195,5
Zamestnanci VŠ – nepedagogickí zamestnanci	8 749,6	68 160 213	1 161,87	1 298,35	136,5
Odborní zamestnanci	1 970,4	15 871 007	1 214,37	1 342,45	128,1
Administratívni zamestnanci	3 125,0	30 244 534	1 440,78	1 613,04	172,3
Prevádzkoví zamestnanci	2 139,5	12 183 603	853,74	949,10	95,4
Zamestnanci študentských domovov	1 227,6	8 157 430	959,17	1 107,50	148,3
Zamestnanci študentských jedální	287,1	1 703 639	836,26	988,99	152,7

- Osobný príplatok a odmena k tarifnému platu za I. polrok 2023 je 41,18 %.
- Rast nominálnej mzdy oproti I. polroku 2022 je vyššia o 179,45 € t. j. 11,53 %.
- Miera inflácie meraná indexom spotrebiteľských cien za I. polrok 2023 je v priemere 13,6.

Zdroj: CVTI SR, Spracovala: Ing. Tatjana Koperová

Legenda: PEPZ – prepočítaný evidenčný počet zamestnancov.

Porovnanie priemernej mzdy v regionálnom školstve za 1. polrok 2022 a 1. polrok 2023

Zariadenie	priemerná mzda		rozdiel	priemerná mzda		rozdiel	priemerná mzda		rozdiel	priemerná mzda		rozdiel
	1. polrok 2022	1. polrok 2023		1. polrok 2022	1. polrok 2023		1. polrok 2022	1. polrok 2023		1. polrok 2022	1. polrok 2023	
	pedagogickí	pedagogickí		odborní	odborní		nepedag.	nepedag.		spolu	spolu	
Základné školy	1 408,50	1 600,60	192,10	1 296,30	1 464,90	168,60	810,50	909,00	98,50	1 283,40	1 456,30	172,90
Gymnázia	1 484,70	1 690,40	205,70	1 439,70	1 400,00	-39,70	852,80	947,70	94,90	1 354,10	1 536,20	182,10
Stredné športové školy	1 442,90	1 652,70	209,80	1 383,70	1 724,00	340,30	924,00	1 065,40	141,40	1 319,50	1 495,90	176,40
SOŠ	1 467,40	1 669,60	202,20	1 287,40	1 502,60	215,20	910,50	1 006,40	95,90	1 317,10	1 490,50	173,40
Konzervatória	1 264,70	1 451,50	186,80	1 256,90	1 227,90	-29,00	951,10	1 029,50	78,40	1 212,50	1 380,30	167,80
Školy umeleckého priem.	1 419,00	1 601,50	182,50	1 164,70	1 533,50	368,80	1 007,30	1 093,10	85,80	1 331,60	1 495,30	163,70
Špeciálne školy	1 429,40	1 641,80	212,40	1 283,50	1 458,80	175,30	873,40	978,40	105,00	1 325,10	1 517,60	192,50
Materské školy	1 148,00	1 264,30	116,30	1 124,70	1 384,30	259,60	754,50	807,90	53,40	1 051,70	1 153,00	101,30
Špeciálne materské školy	1 230,60	1 387,70	157,10	1 388,10	1 883,50	495,40	733,20	848,10	114,90	1 152,20	1 305,00	152,80
ZUŠ	1 287,90	1 446,90	159,00	0,00	0,00	0,00	957,70	1 033,80	76,10	1 241,80	1 390,80	149,00
Jazykové školy	1 588,80	1 874,80	286,00	0,00	0,00	0,00	1 031,00	1 120,30	89,30	1 408,30	1 618,20	209,90
ŠKD	1 030,50	1 151,00	120,50	1 307,80	1 091,70	-216,10	72,90	858,20	785,30	1 025,40	1 145,60	120,20
ŠKD pri SŠ	1 114,40	1 288,30	173,90	0,00	1 258,00	1 258,00	754,80	825,80	71,00	1 098,00	1 272,70	174,70
CVČ	1 315,80	1 474,80	159,00	0,00	0,00	0,00	900,80	958,30	57,50	1 159,50	1 283,80	124,30
Školské internáty	1 359,70	1 493,20	133,50	1 186,70	1 331,20	144,50	878,20	935,60	57,40	1 115,60	1 212,50	96,90
Školské internáty pri SŠ	1 236,70	1 405,30	168,60	0,00	1 289,30	1 289,30	837,60	922,20	84,60	990,00	1 106,90	116,90
Diagnostické centrá	1 436,20	1 723,50	287,30	1 280,50	1 494,40	213,90	909,40	1 052,00	142,60	1 202,30	1 429,00	226,70
Reedukačné centrá	1 495,40	1 677,70	182,30	1 227,40	1 406,60	179,20	875,40	1 003,10	127,70	1 148,90	1 304,10	155,20
Liečebno-vých.sanatória	1 361,50	1 676,00	314,50	1 349,40	1 585,00	235,60	951,80	1 063,60	111,80	1 146,10	1 326,00	179,90
Centrá pri PP	0,00	1 198,60	1 198,60	1 429,90	1 596,50	166,60	958,60	1 072,80	114,20	1 338,80	1 504,90	166,10
Špecializované centrá PP	1 338,30	1 426,20	87,90	1 389,00	1 549,50	160,50	926,60	1 118,80	192,20	1 323,50	1 475,40	151,90
Školské stravovanie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	784,30	847,60	63,30	784,30	847,60	63,30
Školy v prírode	1 626,20	1 969,30	343,10	0,00	0,00	0,00	925,00	1 066,70	141,70	1 011,40	1 177,20	165,80
Strediská služieb škole	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 245,90	1 266,60	20,70	1 245,90	1 266,60	20,70
Strediská odb.praxe	1 307,40	1 416,10	108,70	0,00	0,00	0,00	975,40	969,40	-6,00	1 118,70	1 171,20	52,50
Spolu	1 336,30	1 507,50	171,20	1 373,10	1 551,00	177,90	816,40	894,00	77,60	1 180,50	1 324,90	144,40
Školy	1 427,10	1 623,70	196,60	1 305,90	1 468,00	162,10	847,29	945,20	97,91	1 299,60	1 474,60	175,00
MŠ, ZUŠ, ŠJ a ŠZ	1 164,10	1 291,90	127,80	1 397,10	1 581,40	184,30	793,89	856,70	62,81	1 016,50	1 121,30	104,80

Priemerná mzda za 1. – 2. kvartál 2023 v NH SR 1 373,00 €
 Priemerná mzda za 1. – 2. kvartál 2022 v NH SR 1 252,00 €

Spracovala: Ing. Tatjana Koperová, Zdroj: CVTISR

Počet zamestnancov a priemerné mzdy v regionálnom školstve za 1. polrok 2023

zariadenie	PEPZ	z toho				z toho				priemerná mzda			
		pedag.	odborní	nepedag.	MP spolu	ped. a odb. zamest.	nepedag.	pedagogickí	odborní	nepedag.	Spolu		
Základné školy	48 657,1	38 202,1	378,0	10 077,0	425 169 568	370 209 635	54 959 933	1 600,6	1 464,9	909,0	1 456,3		
Gymnázia	6 880,2	5 434,1	28,6	1 417,5	63 416 985	55 356 389	8 060 596	1 690,4	1 400,0	947,7	1 536,2		
Stredné športové školy	492,9	353,4	7,0	132,5	4 423 883	3 576 919	846 964	1 652,7	1 724,0	1 065,4	1 495,9		
SOŠ	16 723,6	12 166,3	57,5	4 499,8	149 563 505	122 392 289	27 171 216	1 669,6	1 502,6	1 006,4	1 490,5		
Konzervatória	873,8	725,5	2,2	146,1	7 236 746	6 334 248	902 498	1 451,5	1 227,9	1 029,5	1 380,3		
Školy umeleckého priem.	665,2	524,0	2,5	138,7	5 967 796	5 058 103	909 693	1 601,5	1 533,5	1 093,1	1 495,3		
Špeciálne školy	6 001,4	4 851,2	37,3	1 112,9	54 647 355	48 114 399	6 532 956	1 641,8	1 458,8	978,4	1 517,6		
Materské školy	24 759,8	18 658,2	48,0	6 053,6	171 282 912	141 939 975	29 342 937	1 264,3	1 384,3	807,9	1 153,0		
Špeciálne materské školy	651,1	545,7	2,9	102,5	5 097 680	4 576 113	521 567	1 387,7	1 883,5	848,1	1 305,0		
ZUŠ	6 596,0	5 700,9	0	895,1	55 042 490	49 490 258	5 552 232	1 446,9	0,0	1 033,8	1 390,8		
Jazykové školy	151,8	100,2	0	51,6	1 473 455	1 126 620	346 835	1 874,8	0,0	1 120,3	1 618,2		
ŠKD	6 280,8	6 164,5	1,8	114,5	43 172 138	42 582 563	589 575	1 151,0	1 091,7	858,2	1 145,6		
ŠKD pri SŠ	584,4	564,4	0,2	19,8	4 462 416	4 364 309	98 107	1 288,3	1 258,0	825,8	1 272,7		
CVČ	831,5	523,9	0	307,6	6 404 567	4 635 866	1 768 701	1 474,8	0,0	958,3	1 283,8		
Školské internáty	1 408,8	698,4	1,7	708,7	10 249 077	6 270 792	3 978 285	1 493,2	1 331,2	935,6	1 212,5		
Školské internáty pri SŠ	617,2	235,6	0,6	381,0	4 099 283	1 991 215	2 108 068	1 405,3	1 289,3	922,2	1 106,9		
Diagnostické centrá	182,3	86,2	24,3	71,8	1 563 019	1 109 796	453 223	1 723,5	1 494,4	1 052,0	1 429,0		
Reedukačné centrá	408,1	172,8	15,6	219,7	3 192 906	1 870 670	1 322 236	1 677,7	1 406,6	1 003,1	1 304,1		
Liečebno-vých. sanatória	138,9	47,5	14,0	77,4	1 104 748	610 807	493 941	1 676,0	1 585,0	1 063,6	1 326,0		
Centrá pri PP	1 460,9	39,8	1 195,9	225,2	13 191 530	11 741 926	1 449 604	1 198,6	1 596,5	1 072,8	1 504,9		
Špecializované centrá PP	128,3	7,6	100,8	19,9	1 135 979	1 002 397	133 582	1 426,2	1 549,5	1 118,8	1 475,4		
Školské stravovanie	14 727,2	0	0	14 727,2	74 895 075	0	74 895 075	0,0	0,0	847,6	847,6		
Školy v prírode	53,6	6,5	0	47,1	378 261	76 801	301 460	1 969,3	0,0	1 066,7	1 177,2		
Strediská služieb škole	46,5	0	0	46,5	353 747	0	353 747	0,0	0,0	1 266,6	1 266,6		
Strediská odb. praxe	44,7	20,2	0	24,5	314 111	171 612	142 499	1 416,1	0,0	969,4	1 171,2		
Školské hospodárstvo	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Spolu	139 366,1	95 829,0	1 918,9	41 618,2	1 107 839 232	884 603 702	223 235 530	1 507,5	1 551,0	894,0	1 324,90		
Školy								1 623,7	1 468,0	945,2	1 474,60		
MŠ, ZUŠ, ŠJ a ŠZ								1 291,9	1 581,4	856,7	1 121,30		

Priemerná mzda za 1. – 2. kvartál 2023 v NH SR 1 373,00 €
Priemerná mzda za 1. – 2. kvartál 2022 v NH SR 1 252,00 €

Spracovala: Ing. Tatjana Koperová, Zdroj: CVTISR

Počet zamestnancov a priemerné mzdy Priamo riadené organizácie za 3. štvrťrok 2023

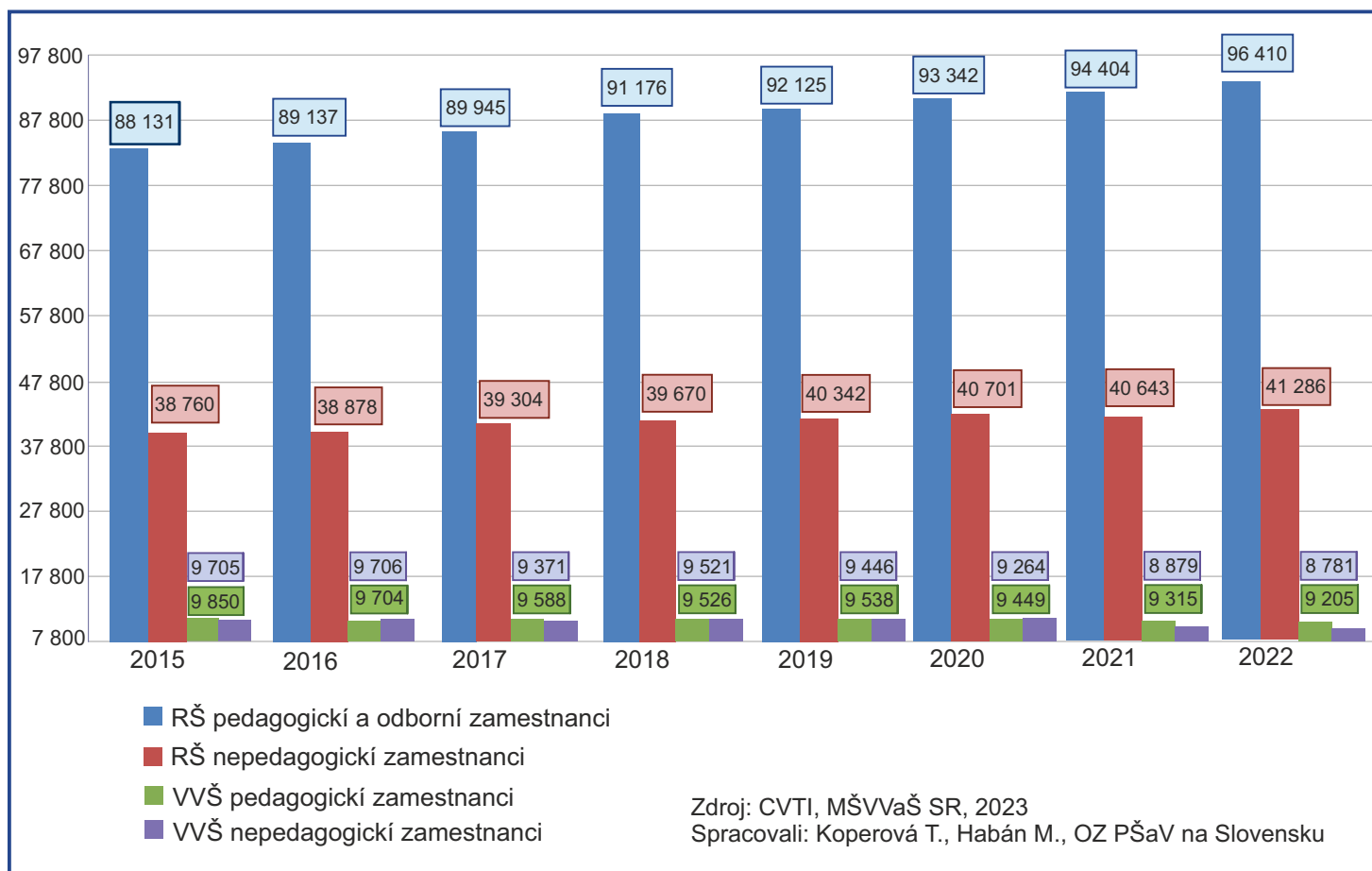
Zariadenie	PEPZ	III. štvrťrok 2023	III. štvrťrok 2023	III. štvrťrok 2022	rozdiel
		MP spolu	priemerný plat	priemerný plat	€
Štátny pedagogický ústav	0	0	0,00	1 622,14	-1 622,14
Národný inštitút vzdelávania a mládeže	546,8	8 609 685	1 749,51	1 097,07	652,44
Národný ústav certifikovaných meraní vzdel.	0	0	0,00	1 465,36	-1 465,36
Domov SZSU v Trenčianskych Tepliciach	21,0	232 037	1 227,71	1 082,77	144,94
Centrum vedecko-technických informácií SR	551,4	8 678 654	1 748,81	1 688,54	60,27
VÚ detskej psychológie a patopsychológie	125,3	1 985 410	1 760,58	1 792,74	-32,16
VPP SPU, s. r. o.	67,0	907 027	1 504,19	1 460,46	43,73
PRO celkovo	1 311,5	20 412 813	1 297,04	1 527,59	-230,55

Zdroj: CVTI

Spracovala: Ing. T. Koperová

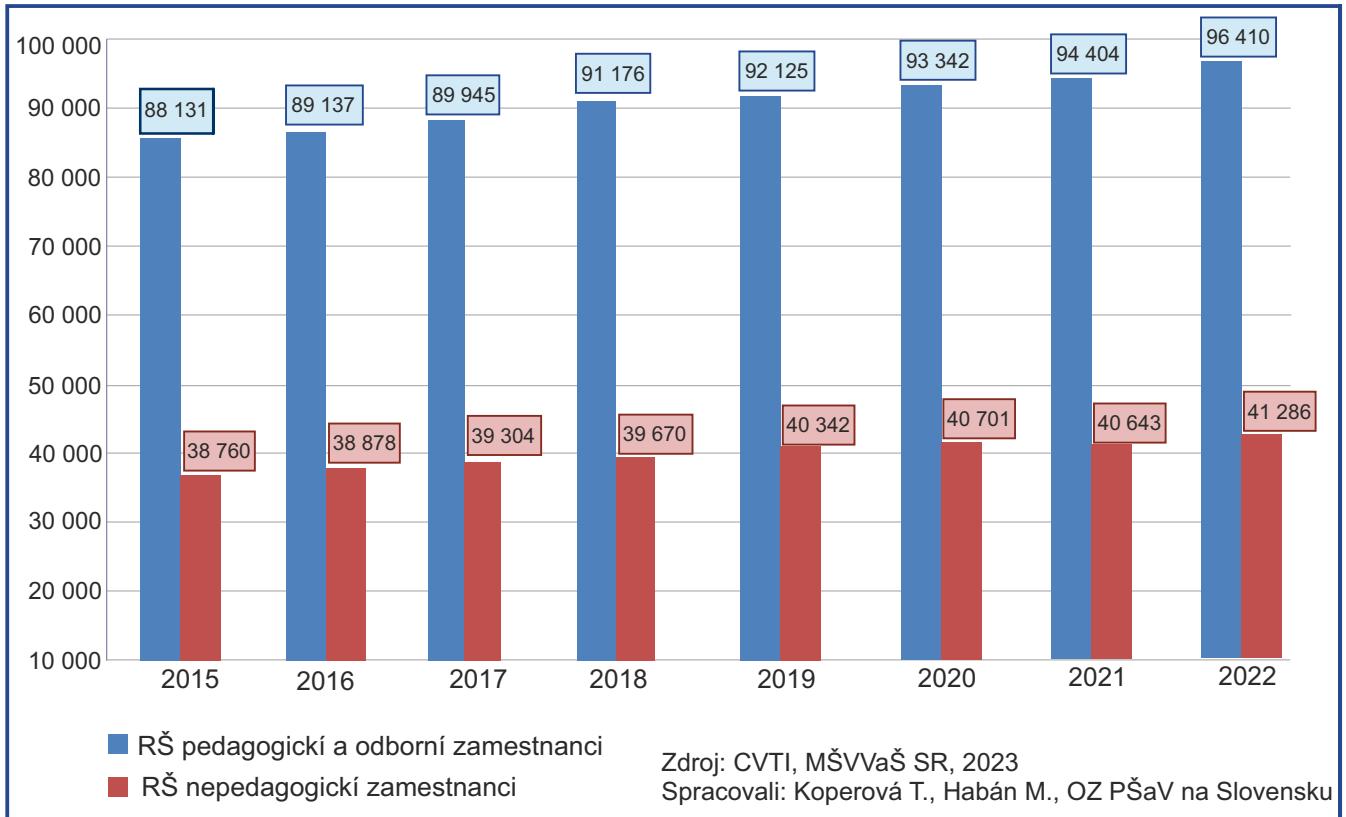
POČET ZAMESTNANCOV V ŠKOLSTVE ZA OBDOBIE ROKOV 2015 – 2022

- Regionálne školstvo: 137 696 (nárast + 10 805)
- Vysoké školstvo: 17 986 (pokles - 1 734)

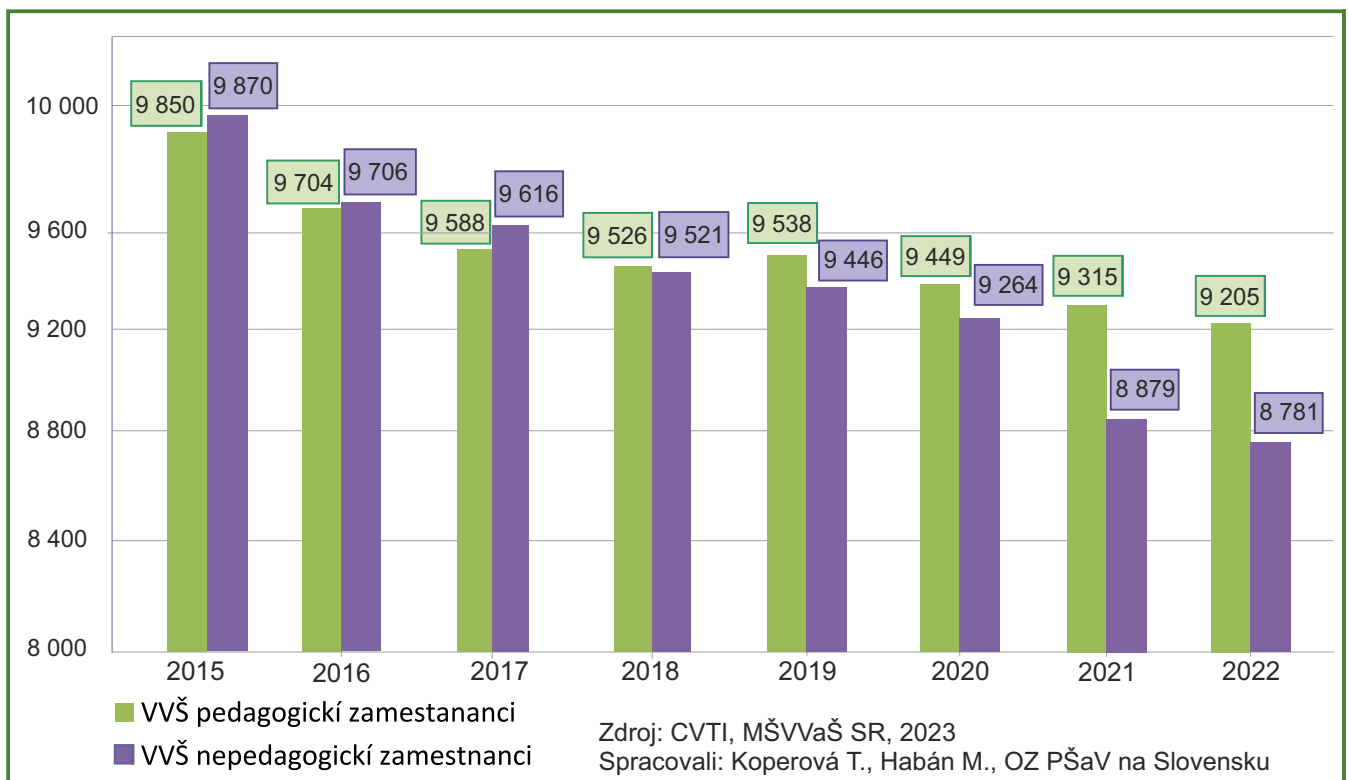
NÁRAST POČTU ZAMESTNANCOV V REGIONÁLNO M ŠKOLSTVE

- pedagógovia a odborní zamestnanci + 8 279
- nepedagogickí zamestnanci + 2 526

POKLES POČTU ZAMESTNANCOV NA VVŠ ZA ROKY 2015 – 2022

- učitelia - 645
- neučitelia - 1 089

Zasadnutie pléna Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií vo Vysokých Tatrách

V o vzdelávacom centre a centre pre regeneráciu pracovnej sily a v rekreačnom zariadení CROCUS v Kežmarských Žľaboch sa v dňoch 25. – 27. októbra 2023 uskutočnilo plénum Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií (ZVŠaPRO). Na rokovaní sa zúčastnilo 58 delegátok a delegátov zo 16 verejných vysokých škôl a 6 priamo riadených organizácií. V podvečer pléna zasadala 7. výbor ZVŠaPRO, na ktorom boli prerokované materiály súvisiace s aktuálnymi aktivitami zväzu a združenia, s členskou základňou, čerpaním rozpočtu združenia a odvodmi členských príspevkov.

V úvode pléna vystúpili s príspevkami pozvaní hostia. Ing. Pavel Ondek, predseda zväzu, hovoril o *Deklarácii 2023 Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku a partnerských organizácií pôsobiach v školstve na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v Slovenskej republike*. V oblasti vysokého školstva sa v deklarácii požaduje hlavne:

- 1/ každoročne zvýšiť financovanie verejných vysokých škôl minimálne o 100 mil. € (mimo sociálnej podpory študentov a valorizácie miezd),
- 2/ významne posilniť infraštruktúru vysokých škôl pre zvýšenie kvality vzdelávania a výskumu,
- 3/ realizovať opatrenia na zvýšenie motivácie mladých ľudí na štúdium a výskum na Slovensku a zamedzenie ich odchodu do zahraničia,
- 4/ zabezpečiť pozitívnu propagáciu slovenských VŠ doma i v zahraničí,
- 5/ výrazne zvýšiť finančné prostriedky na vedu a výskum,

6/ podporiť zriaďovanie centier podpory pedagogiky pre poskytovanie služieb učiteľom vysokých škôl, mentoringu, prechodu na moderné a inkluzívne vzdelávanie a

7/ prehodnotiť extrémnu prekarizáciu práce, ktorá je v rozpore s Európskou smernicou (1999/70/ES).

vania, čerpanie príspevkov na rekreácie zamestnancov VVŠ. Aktuálne informoval o pripravovanom návrhu zmien v metodike rozpisu dotácií na VVŠ na rok 2024 a dofinancovanie zvýšených cien energií v roku 2023 a 2024. VVŠ vyplatili v období do 30. septembra 2023 finančné prostriedky na príspevky

František Gajdoš, viceprezident Konfederácie odborových zväzov SR, informoval o súčasných aktivitách konfederácie, aktuálne sa zmienil o prioritách KOZ SR do programového vyhlásenia vlády SR na roky 2023 – 2027, o pripravovanej konferencii *O budúcnosti práce v 21. storočí* alebo 3+4 > 2+5. Táto nerovnosť uvádzaná KOZ SR ako vzťah víkendových a pracovných dní, znamená revolúciu skracovania pracovného času.

JUDr. Ing. Andrej Horský, PhD., vedúci oddelenia financovania vysokých škôl z MŠVVaŠ SR sa zamerl na financovanie VVŠ v roku 2023, počty a priemerné platy zamestnancov zo štátneho rozpočtu a zo všetkých zdrojov financova-

na rekreácie zamestnancov spolu vo výške 1 105 032 eur. Do konca roka 2023 predstavuje upravený predpoklad čerpania sumu vo výške 463 874 eur. Dosah výkonnostných zmlúv na metodu a rozpis je v navýšení kapitoly o celkovú sumu 335 000 000 eur za obdobie rokov 2024 – 2028. V roku 2024 je plánovaná suma: 46 900 000 eur zo štátneho rozpočtu.

Doc. RNDr. Roman Soták, PhD., podpredseda Rady vysokých škôl SR, pozdravil účastníkov a podal informácie o činnosti RVŠ SR, poďakoval za spoluprácu s odborovým zväzom. Spomenul spoločné prieniky RVŠ SR so Združením VŠaPRO pri rokovaníach s predstaviteľmi ministerstva, ako aj so so-

špecialista BOZP. Odznali informácie o novele zákona č. 124/2006 Z. z. o BOZP a nových znení vyplývajúcich zo znenia zákona č. 114/2022, hlavne o počte bezpečnostných technikov, o pracovných úrazoch a ich registrácii, o požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a ich poskytovaní. Delegáti pléna vyhodnotili programové ciele združenia za rok 2023 a schválili Program a cieľ na rok 2024. Predsedovia pôsobiaci na univerzitách a v priamo riadených organizáciách vyhodnotili kolektívne zmluvy, ktoré sú platné v pôsobnosti týchto inštitúcií. Porovnávali dosiahnuté výsledky kolektívneho vyjednávania medzi jednotlivými univerzitami a PRO.

ciálnymi partnermi.

Ing. Róbert Schréter, PhD., predseda Klubu kvestorov verejných vysokých škôl a štátnych vysokých škôl SR vstúpil delegátom pléna aktuálnu problematiku financovania verejných a štátnych vysokých škôl.

Prof. Ing. Miroslav Habán, PhD., predseda ZVŠaPRO, prezentoval činnosť združenia a bilancoval aktivity, ktoré združenie zrealizovalo od predchádzajúceho pléna. Zameril sa hlavne na zhodnotenie činnosti, na výročné konferencie a členské schôdze na jednotlivých univerzitách a PRO. Prezentoval výhody pre členov odborového zväzu a činnosť Komisie mladých odborárov, v ktorých má ZVŠaPRO svojich delegovaných zástupcov. V nadväznosti na financovanie VVŠ upozornil na výrazný pokles zamestnancov vo vysokom školstve. Za obdobie rokov 2015 až 2022 sa znížil počet učiteľov o 645 a neučiteľov o 1 089, čo je spolu 1 734. Celkový počet zamestnancov pracujúcich na VVŠ je 17 989. Táto skutočnosť sa odzrkadľuje aj v poklese počtu členov odborov v združení.

Záverečný deň rokovania bol sústredený na legislatívne otázky ZVŠaPRO a pracovnoprávne vzťahy za účasti Mgr. Martina Mikluša, poradcu predsedu zväzu a špecialistu na právne služby pre kraje BA, NR, TT, a JUDr. Mateja Šáliho, špecialistu na právne služby pre kraje BB, ZA, TN. Odznali informácie o tom, že OZPŠaV a KOZ SR iniciovali začiatkom roku 2022 rokovanie s poli-

tickými stranami s cieľom nájsť podporu na podanie návrhu na Ústavný súd SR vo veci nesúlady ustanovenia § 48/6 Zákonníka práce a § 77/5 Zákona o VŠ vo veci rešazenia pracovných pomerov učiteľov VŠ. Podanie bolo Ústavným súdom SR prijaté na ďalšie konanie, pričom dňa 24. októbra 2023 sa Ústav-

ný súd SR vyjadril tak, že návrhu nevyhovuje. Ďalej boli prediskutované informácie o výpovedi z dôvodu dovŕšenia 65. roku veku, o zložení výberových komisií na obsadenie miest VŠ učiteľov, o nových právach pre odborovú organizáciu, o elektronickej forme vypísania pracovnej neschopnosti (e-PN) a o nových sumách stravného od 1. októbra 2023. Minimálna hodnota stravného lístka sa zvýšila na 5,85 eura.

Aktuálne otázky z oblasti bezpečnosti, ochrany zdravia pri práci prezentovali Ing. Vladimír Kmec, koordinátor a špecialista BOZP, a Ing. Radovan Lehocký,

V diskusii odznali podnetné návrhy na zlepšenie činnosti odborov, na novelizáciu zákonov o kolektívnom vyjednávaní (zákon č. 2/1991 Z. z.), o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 553/2003), o sociálnom фонде, Zákonníka práce (zákon č. 311/2001 Z. z.), zákona o sociálnom фонде (zákon č. 152/1994 Z. z.).

prof. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
predseda ZVŠaPRO
Foto: archív ZVŠaPRO,
Miroslav Mackulin

Gratulujeme k profesúre

Prezidentka SR Zuzana Čaputová dňa 13. septembra 2023 vymenovala 48 nových vysokoškolských profesorov. Menovací dekrét z rúk hlavy štátu si v Prezidentskom paláci v Bratislave prevzal aj profesor Miroslav Habán v odbore špeciálna rastlinná produkcia. Ako vysokoškolský učiteľ pôsobí na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre a Univerzite Komenského v Bratislave. Okrem toho je pán profesor Habán známy ako aktívny odborový predseda Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií a podpredseda zväzu. Na zväze pôsobí od roku 2012. K získaniu najvyššieho akademického vedecko-pedagogického titulu mu gratulujeme, do ďalších rokov mu prajeme veľa zdravia, síl, úspechov i porozumenia od študentov i jeho kolegov.

Blahoželáme

Rokovalo Plénum Združenia stredného školstva

V dňoch 5. – 7. októbra 2023 sa stretli na spoločnom rokovaní všetky tri výbory rád ZO ZŠŠ. V zmysle dohodnutých pravidiel o organizácii takehoto rokovania sa hlavným spoluorganizátorom stala Rada ZO ZŠŠ BB, TN, ZA. Pozvali sme kolegov zo západoslovenského a východoslovenského regiónu tentoraz na Horehronie, do podhoria Nízkych Tatier. Stretli sme sa v penzión Gápel, kde sme našli príjemné priestory nielen na rokovanie, ale aj na relaxačné aktivity.

Na spoločnom rokovaní výborov rád sa zúčastnili aj naši hostia – predseda nášho odborového zväzu Pavel Ondek, podpredseda BBSK pre oblasť školstva, športovej infraštruktúry a zamestnanosti p. Mikuláš Pál, podpredseda zväzu a predseda ZŠŠ p. Peter Danko, právny špecialista zväzu p. Matej Šáli, inšpektori BOZP pri našom odborovom zväze p. Vladimír Kmec a Radovan Lehocký. Všetci pozvaní hostia dostali priestor na svoje vystúpenie počas prvej časti nášho rokovania. Dozvedeli sme sa základné informácie nielen o činnosti vedenia zväzu, ale aj o problémoch, ktoré v oblasti školstva chce a potrebuje riešiť Banskobystrický samosprávny kraj a jeho odbor školstva.

V rámci vystúpení našich špecialistov na právne otázky a BOZP sme dostali upozornenia na aktuálne problémy z týchto oblastí. Samozrejmosťou bola aktívna a podnetná diskusia ku všetkým spomenutým vystúpeniam. Veľmi užitočnou časťou všetkých takýchto stretnutí je následná celovečerná neformálna diskusia plná užitočných rozhovorov a výmeny skúseností z našej práce vo všetkých troch regiónoch Slovenska. A, samozrejme, aj spoločenská časť spojená s vystúpením ľudovej hudby z Oravy a s príjemným posedením pri dobrom jedle.

Počas druhého dňa našich rokovaní sa stretli sekcie a komisie ZŠŠ, ktoré rozobrali témy a problémy jednotlivých oblastí podrobnejšie. Závery z týchto rokovaní budú podnetom pre vedenie nášho združenia do plánu činnosti na nasledujúce obdobie, ako aj nastolenie týchto otázok novému vedeniu ministerstva školstva. Počas dňa si našli priestor na svoje samostatné rokovania aj jednotlivé výbory rád ZO a využili tak príležitosť prebrať svoje vlastné problémy a témy súvisiace s ich činnosťou do konca kalendárneho roka 2023 a výhľadovo aj v roku 2024.

Je dobrou tradíciou, že toto pravidelné spoločné rokovanie je spojené aj s tro-

chou poznávania regiónu, v ktorom sa koná. My sme kolegov a kolegyně pozvali do Španej Doliny, kde sme mali príležitosť spoznať nielen banskú históriu ťažby medi, ale aj možnosť vrátiť sa do školských lavíc tak, ako školy fungovali pred viac ako 70 rokmi. Možnosť vyskúšať si písať husím brkom a sedieť pritom v staručkých dobových školských laviciach bola pre mnohých z nás príjemným zážitkom. Aby sme kolegom ukázali aj horehronskú prírodu, pozvali sme ich na obed a turistickú prechádzku na Dedečkovu chatu. Na záver sme azda potešili nielen mužskú časť kolektívu návštevou Múzea automobilov v Brezne.

Za organizátorov chcem poďakovať všetkým účastníkom a účastníckam za aktívnu účasť, ochotu nielen rokovať, ale aj spoznávať náš región aj za cenu istej fyzickej námahy a diskomfortu, za schopnosť vzájomne sa počúvať, diskutovať aj sa neformálne a spontánne baviť. Budeme sa tešiť na budúročné spoločné rokovanie výborov rád ZŠŠ.

Mgr. Boris Matušek,
predseda Rady ZO OZŠ,
ZŠŠ BB, TN, ZA
Foto: archív rady

EXOD Turiec – Martin

v termíne 23. 7. – 29. 7. 2023

Dovoľte mi, aby som vás oboznámila s programom a so zážitkami z toho veľmi dobrého, profesionálne zorganizovaného a napriek počasiu veľmi pozitívneho pobytu EXOD. V deň príchodu do Martina po ubytovaní sa v penzióne Čierna pani neďaleko hlavného námestia sme mali v popoludňajších hodinách prehliadku mesta s vynikajúcim sprievodcom. Od Múzea Martina Benku sme prešli okolo bývalých ateliérov významných maliarov k Matici slovenskej a prvému slovenskému gymnáziu, kde sme dostali odborný výklad o histórii

týchto inštitúcií. Potom sme sa oboznámili s architektonickými pamiatkami centra mesta a prehliadku sme ukončili na Národnom cintoríne. Sprievodca preukázal obdivuhodné vedomosti o významných osobnostiach, ktoré sú tu pochované. Po prehliadke sme na toto mesto pozerali celý týždeň už celkom iným pohľadom. Druhý deň sme sa venovali turistike. Vystúpili sme na vrch Lysec vo Veľkej Fatre. Nebol to dlhý výstup, ale museli sme zdolať dosť veľké prevýšenie – vyše 800 metrov –, a tak nám túra zabrala celý deň. Z vrcholu Lysca bolo vidieť celý hrebeň Veľkej Fatry, Malej Fatry, od západu Kľak a od severovýchodu Veľký Choč. Počasie nám prišlo a takmer všetci vrchol zdolali. Tí, ktorí si naň netrúfli, šli po ľahšej trase B z obce Belá do Jansenskej doliny, kde sme sa napokon stretli. Tretí deň dopoludnia, napriek tomu, že postupne začalo pršať, sa

väčšina účastníkov základne vybrala na Martinské hole, ktoré sú súčasťou Malej Fatry. Dážď nás ochudobnil o pekné výhľady, ale aspoň sme si urobili predstavu, ako to tam vyzerá. Lanovka bola mimo prevádzky, a tak neostávalo iné, len šliapať po vlastných do kopca. Poobede sme mali ešte v programe prehliadku Jahodníckych hájov, veľmi zaujímavého skanzenu s odborným výkladom rovnako kvalitným, ako bol ten v Martine. Chodili sme z domčeka do domčeka, preto nám dážď až tak veľmi neprekážal. Najviac nás zaujal výklad o koniarni, v ktorej prepriahali cestujúci kone a spali tam spolu s nimi. Ani ďalší deň nám počasie neprišlo, napriek tomu sme ho prežili pekne a ostali spokojnejší, než sa ráno zdalo. Odviezli sme sa autobusom do Blatnice, odkiaľ sme niektorí pešo a iní na kolobežkách prešli Gaderskú dolinu až po Čertovu bránu, veľmi malebnú tiesňavu na konci doliny. Tí, čo boli na kolobežke, poobede ešte stihli pešiu túru na Blatnický hrad alebo sa prešli Blatnickou dolinou. Napokon každý videl to, po čom túžil, aj keď nás občasný lejak zahnal do neďalekej reštaurácie. Na piaty deň sa konečne vyčiasilo. Veľmi sme sa potešili, lebo sme mali v programe splav na pltiach dolu Váhom smerom k Strečnianskemu hradu. Plavba sa vydarila a skúsený pltník nám porozprával nielen o histórii pltníctva na Slovensku, ale aj o nebezpečnom a dobrodružnom charaktere tejto práce v minulosti. Poobede sme sa odviezli autobusom na parkovisko pred trasou na Šútovský vodopád. Absolvovali sme nenáročnú, no krásnu túru pozdĺž malebného potoka až k vodopádu, ktorý očaril všetkých tých, ktorí ho už videli, ale aj tých, ktorí sa naň pozerali prvýkrát. Niektorí sa na záver ešte vykúpali v miestnom lome. Odchádzali sme s pocitom pekne prežitého dňa. Prišiel posledný deň. Po raňajkách sme navštívili zrenovované Múzeum Martina Benku, ktoré bolo 5 minút chôdze od nášho penziónu. Disponuje veľmi peknou expozíciou v priestoroch, kde umelec žil, a má skutočne európsku úroveň. Potom nás odviezol autobus do Turčianskej Štiavnice, kde sme navštívili rodný dom Jána Kostru a oprášili spomienky na jeho báseň „Môj rodný dom bol starým šindľom krytý, stál v tóni belostného kaštieľa“, keď sme naživo videli ten dom aj kaštieľ. Od lektorky sme sa dozvedeli podrobnosti z Kostrovho života a prezreli si pamätne izby. Ďalej sme pokračovali autobusom na

Teplické meandre a absolvovali asi hodinovú túru popri kľukatiacom sa potôčiku na vyhladku. Obišli sme aj dve zaujímavé jazerá plné rýb. Keďže pršalo, z vyhladky sme veľa nevideli, no i tak sme boli prekvapení týmto zaujímavým dielom stvoreným človekom v prírode, ktoré väčšina z nás navštívila prvýkrát. Poobede sa boli niektorí účastníci základne ešte kúpať v Turčianskych Tepliaciach. Exod v Martine bol výborne zorganizovaný. Ubytovanie v penzióne bolo na vysokej úrovni, rovnako ako strava. Zvláštne ocenenie si zasluhuje kombinácia ubytovania v meste s výletmi do prírody, pretože sme mohli v meste aj individuálne navštíviť gotický kostol, Slovenské národné múzeum či iné múzeá. Mesto nám večer umožnilo aj spoločenský život. Táto základňa EXOD bola pre učiteľov prínosná aj zo vzdelávacieho hľadiska. Dozvedeli sme sa o mnohých významných osobnostiach a inštitúciách, ktoré stáli pri zrode moderného slovenského národa. Precítili sme atmosféru nielen mesta Martin, ale aj stredovekého Blatnického hradu, ľudovej architektúry a kultúry v skanzene, pltníctva a spoznali prírodné zákutia v okolí: Šútovský vodopád, Teplické meandre, malebné doliny v okolí Blatnice až po 1 381 metrov vysoký nádherný vyhladkový kopec Lysec.

Ďakujeme pani Šajgalovej, skúsenej organizátorky a zároveň našej sprievodkyňi, za to, že nám umožňuje každý rok prežiť krásne zážitky na nových a zaujímavých miestach. Dlhoroční účastníci EXOD-ov mali takto vďaka nej možnosť lepšie spoznať tie najvzácnejšie kúty Slovenska, za čo jej patrí veľká vďaka.

Text a foto:
RNDr. Viera Rapcová

Ako zlepšiť riadenie stresu a psychosociálnych rizík

Bepečnosť a ochrana zdravia pri práci je relatívne zložitý mechanizmus, postavený na množstve právnych predpisov a rôznych pracovných podmienkach zamestnancov. Preto aj ponímanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci je často orientované „iba na myšlienku, ako dostať topánky, oblečenie“. Na druhej strane spoločnosť nám aj v podmienkach školstva prináša nové riziká, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou pracovného prostredia s dosahom na pracovné podmienky a následne na efektivitu práce. Preto kolegyne, kolegovia, som si dovoľil upriamiť vašu pozornosť na nový fenomén, s ktorým sa stretávame každý deň vo svojej práci a to je stres, možno pre väčšinu z nás nový pojem „psychosociálne riziká“.

Riadenie stresu a psychosociálnych rizík je dôležitým prínosom zlepšenia pracovného prostredia

Hoci k duševnému zdraviu a pohode prispieva mnoho faktorov, je dokázané, že prínos pracovného prostredia je výrazný. V dobrom psychosociálnom prostredí môže byť práca veľmi prospešná pre duševné zdravie zamestnancov, keďže ich životu poskytuje usporiadanosť a dáva im silnejší pocit sociálneho začlenenia, identity a postavenia, možnosti rozvoja a zvyšuje sebadôveru. Zlé psychosociálne pracovné prostredie môže mať, naopak, výrazne negatívny vplyv na zdravie zamestnanca.

Zlé riadenie psychosociálnych rizík môže mať negatívny vplyv na jednotlivca, pričom k jeho prejavom patrí zažívanie pracovného stresu, zlé duševné zdravie, vyhorenie, ťažkosti s koncentráciou a robenie väčšieho množstva chýb, problémy doma, užívanie drog a alkoholu, ako aj zlé fyzické zdravie, predovšetkým problémy podporno-pohybovej sústavy a kardiovaskulárne choroby.

Negatívnym dosahom pre organizáciu môže byť oslabenie celkovej výkonnosti podniku, zvýšenie práceneschopnosti, neželaná prítomnosť (zamestnanci prídu do práce, keď sú chorí a nie sú schopní efektívne pracovať) a zvýšenie počtu úrazov a zranení. Absencie zvyknú byť dlhšie ako absencie vyplývajúce z iných príčin a pracovný stres môže prispieť k zvýšeniu počtu predčasných odchodov do dôchodku, najmä u administratívnych zamestnancov. Odhadované náklady pre podniky a celú spoloč-

nosť sú značné a na vnútroštátnej úrovni dosahujú miliardy eur.

Aj pri obmedzených zdrojoch, ktoré sú citeľné hlavne v malých a mikropodnikoch, je možné hodnotiť a riadiť psychosociálne riziká. Základom je, aby sa do vytvárania dobrého psychosociálneho pracovného prostredia zapojil každý zamestnanec a aby zamestnancov reprezentovali ich zástupcovia pre bezpečnosť a ochranu zdravia. V prípade zlyhania na úrovni podniku je nutné využiť odbornú pomoc psychológa.

Zásady prevencie

Byť aktívny a mať vypracovaný plán predchádzania problémom je najúčinnější spôsob riadenia psychosociálnych rizík na pracovisku. Zo skúseností vyplýva, že keď sa zvyšuje pracovný stres, zhoršujú sa poruchy zdravia a zvyšuje sa práceneschopnosť, klesá produktivita a inovácia, v dôsledku čoho sa výrazne ovplyvní výkonnosť podniku.

Psychosociálne riziká sa dajú posudzovať a riadiť rovnako systematicky ako ostatné riziká bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, a to použitím modelu posudzovania rizík a uplatnením participatívneho prístupu:

- identifikovať hrozby a určiť, ktoré z nich predstavujú potenciálne riziko. Kľúčová je informovanosť: zabezpečiť, aby manažéri a zamestnanci poznali psychosociálne riziká a varovné príznaky začínajúceho sa pracovného stresu, a aby sa jedni aj druhí podieľali na posudzovaní rizík. Vyhodnotiť riziká a stanoviť ich priority;
- plánovať preventívne opatrenia: ak sú riziká neodvratné, ako sa dajú minimalizovať?;
- realizovať plán: špecifikovať opatrenia, ktoré sa majú prijať, požadované zdroje, zapojenie ľudí a časový rámec;
- priebežne monitorovať a preskúmať realizáciu plánu a meniť plán na základe výsledkov monitorovania.

Je dobré mať na pamäti, že jednotlivci môžu na rovnaké okolnosti reagovať rozdielne, napríklad niektorí ľudia zvládajú obdobia vysokých nárokov a prísnych termínov ľahšie než iní. Ak je to možné, v hodnotení psychosociálnych rizík by sa mali zohľadňovať psychologické danosti a potreby zamestnancov (súvisiace napríklad s pohlavím, vekom

alebo so skúsenosťami). Manažéri v mikropodnikoch sú v pravidelnom styku so zamestnancami a poznajú ich. Vo väčších organizáciách zohrávajú dôležitú úlohu manažéri na strednom stupni riadenia, keďže sú v každodennom kontakte so zamestnancami.

Čo vytvára dobré psychosociálne pracovné prostredie?

Zamestnanci v dobrom pracovnom prostredí vyjadrujú vysokú mieru spokojnosti s prácou a pociťujú výzvu a motiváciu na plné využitie svojho potenciálu. V organizácií to vedie k vysokej hospodárskej výkonnosti a k nízkej miere práceneschopnosti a obmeny zamestnancov. Kľúčové faktory, ktoré prispievajú k dobrému psychosociálnemu pracovnému prostrediu, sú tieto:

- zamestnanci majú dobrú odbornú prípravu a dostatok času a samostatnosti na organizovanie a plnenie svojich úloh, monotónnych úloh je minimum, alebo sa medzi zamestnancov delia, a zamestnanci sú motivovaní, aby prácu považovali za svoju vlastnú,
- zamestnanci presne chápu, čo sa od nich očakáva, a pravidelne dostávajú konštruktívnu spätnú väzbu (kladnú a zápornú),
- zamestnanci sa podieľajú na rozhodovaní týkajúcom sa ich práce a sú motivovaní, aby prispeli k vypracovaniu napríklad metód práce a časového plánu,
- rozdeľovanie práce, odmien, povýšení alebo kariérnych príležitostí je spravodlivé,
- pracovné prostredie je priateľské a povzbudivé a v časoch špičky sú k dispozícii osobitné zdroje zamestnancov,
- komunikácia je otvorená a obojsmerná a zamestnanci sú informovaní o vývoji, najmä v časoch organizačných zmien,
- zavedené sú opatrenia na predchádzanie pracovnému stresu, obťažovaniu a násiliu tretej strany a zamestnanci majú pocit, že ich obavy sa budú riešiť citlivo,
- zamestnanci dokážu efektívne zladit' svoj súkromný a pracovný život.

Zamestnávateľia môžu okrem toho dobrovoľne realizovať ďalšie opatrenia na podporu duševnej pohody zamestnancov.

Aké výhody prináša predchádzanie psychosociálnym rizikám?

- zamestnancom väčšiu pohodu a spokojnosť s prácou,
- manažérom zdravú, motivovanú a produktívnu pracovnú silu,
- organizáciám vyššiu celkovú výkonnosť, nižšiu mieru práceneschopnosti a menej prípadov neželanej prítomnosti, nižšie počty úrazov a zranení a väčšiu mieru udržania zamestnancov,
- spoločnosti nižšie náklady a nižšiu záťaž pre jednotlivcov a spoločnosť ako celok.

Zamestnanci v dobrom pracovnom prostredí vyjadrujú vysokú mieru spokojnosti s prácou a pociťujú výzvu a motiváciu na plné využitie svojho potenciálu.

Podpora duševného zdravia

Duševná pohoda je veľmi dôležitá pre zdravie a kvalitu života. Dá sa chápať ako stav pohody, ktorý umožňuje jednotlivcom, aby si uvedomili svoj potenciál, zvládali bežné životné stresy, produktívne pracovali a zohrávali pozitívnu úlohu vo svojom spoločenstve.

Podpora duševnej pohody môže byť dôležitým príspevkom k zdravému pracovisku. Prijatť možno napríklad takého opatrenia:

- umožnenie pružného pracovného času,
- poskytovanie pomoci s každodennými problémami, ako je napríklad prístup k opatrovaniu detí,
- poskytovanie odbornej prípravy manažérom a zamestnancom týkajúcej sa informovanosti o otázkach duševného zdravia,
- poskytovanie bezplatného psychologického poradenstva a pomoci,
- poskytovanie podpory zamestnancom s cieľom podnietiť ich na fyzickú aktivitu.

A nakoniec sa chceme poďakovať za spoluprácu a veríme, že stanovené ciele nebudú len cieľmi na papieri, ale budú našou spoločnou výzvou, ako využiť nástroje v náš prospech.

Ing. Vladimír Kmec,
koordinátor
a špecialista BOZP
Foto: Samphotostock

Zmeny v aplikácii Zákonníka práce v dôsledku odvolania mimoriadnej situácie

Nové právne predpisy

Uznesením vlády č. 446 z 13. 9. 2023 došlo k odvolaniu mimoriadnej situácie od 15. septembra 2023, 6.00 hod. v súvislosti s ohrozením verejného zdravia II. stupňa z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2 pre územie SR. Odvolanie mimoriadnej situácie má vplyv aj na vybrané ustanovenia Zákonníka práce týkajúce sa pracovnoprávných vzťahov v oblasti školstva.

Od 15. novembra 2023 nie je možné aplikovať na pracovnoprávne vzťahy § 252o Zákonníka práce. Pracovný pomer dohodnutý na určitú dobu, ktorý sa mal skončiť uplynutím dohodnutej doby v čase mimoriadnej situácie vyhlásenej v súvislosti s ochorením COVID-19, pri ktorom neboli splnené podmienky na jeho predĺženie podľa § 48 ods. 2, bolo možné predĺžiť jedenkrát a najviac o jeden rok alebo opätovne dohodnúť jedenkrát a najviac na jeden rok. Ak u zamestnávateľa pôsobili zástupcovia zamestnancov, bolo možné dohodnúť pracovný pomer podľa § 252o len po prerokovaní so zástupcami zamestnancov. Vzhľadom na dikciu a previazan-

osť uvedených ustanovení na trvanie mimoriadnej situácie a 2 mesiace po jej odvolaní je zrejme, že pracovný pomer sa od 15. novembra 2023 nedá dohodnúť alebo opätovne dohodnúť nad rozsah uvedený v § 48 ods. 2 Zákonníka práce (viac ako 2 roky a viac ako 2 predĺženia alebo opätovné dohody).

Zložitejšia je aplikácia § 250b Zákonníka práce, ktorý bol síce zavedený z dôvodu krízovej situácie spojenej s ochorením COVID-19, ale jeho text je nadviazaný na vyhlásenie akejkoľvek mimoriadnej situácie a je potrebné ho aplikovať naďalej vzhľadom na to, že mimoriadna situácia vyhlásená v súvislosti s vojnou na Ukrajine naďalej pretrvávajú. Z textu jednotlivých ustanovení, ktoré majú byť výnimkou zo všeobecnej úpravy, je však zrejme, že nebudú v súčasnej mimoriadnej situácii uplatniteľné. Ide o jednostranne určiteľný home office – prácu z domácnosti a prekážku v práci na strane zamestnávateľa z dôvodu úplného alebo čiastočného obmedzenia prevádzky s náhradou platu vo výške 80 %. Text týchto ustanovení výslovene odkazuje na opatrenie alebo rozhodnutie príslušných orgánov pri

ohrození verejného zdravia, čo nie je možné aplikovať na vyhlásenú mimoriadnu situáciu. Naďalej však bude potrebné aplikovať ustanovenie o rozhodnutí pracovného času a o určení čerpania dovolenky. Pri rozvrhnutí pracovného času je zamestnávateľ povinný oznámiť zamestnancom najmenej 2 (kalendárne) dni vopred, s platnosťou najmenej na týždeň, ak sa so zamestnancom nedohodne na kratšom čase. Pri určení čerpania dovolenky bude naďalej platiť lehota 7 dní vopred, ak ide o dovolenku, na ktorú vznikol zamestnancovi nárok v priebehu príslušného kalendárneho roka (tzv. „nová dovolenka“), a 2 dni vopred, ak ide o dovolenku z predchádzajúceho kalendárneho roka, ktorá bola prenesená do nasledujúceho kalendárneho roka (tzv. „stará dovolenka“).

Vyššie opísané ustanovenia je potrebné aplikovať, dokým nebude odvolaná mimoriadna situácia alebo dokým nedôjde k zmene Zákonníka práce.

Mgr. Martin Mikluš,
právnik OZŠ

Dieťa a online médiá

ABSTRACT:

Židová M., 2023: Child and online media

The development of digital technology has affected people all over the world, but it has also had a major impact on the family environment, as online media is now perhaps a part of every family. This paper analyses the issue of children's use of online media at a theoretical level. The focus is on family media education – its theoretical definition as one of the integrating areas of family education and its current relevance. The paper also interprets the possibilities of support through specific parenting measures in the family environment.

Keywords: online media, online environment, family media education, parents, child

Problematika online médií je predmetom mediálnych teórií, (virtuálnej) pedagogiky, psychológie, sociológie a vďaka ich interdisciplinárnemu charakteru sa aj čoraz viac kladie dôraz na dualitu medzi technológiami. Multimedialne teórie sú v súčasnosti najrozšírenejšími tendenciami v rámci informačno-komunikačných teórií. Sme toho svedkami aj v bežnom živote, pretože už aj školy medzi sebou komunikujú cez informačno-komunikačné technológie. Digitálne technológie nám v mnohom zlepšujú fungovanie v spoločnosti, ale i komunikáciu s inými, najmä vtedy, keď sa môžeme spojiť s tými, ktorí sú od nás vzdialení, zároveň nám pomáhajú v študijnej či pracovnej oblasti a vďaka ich dostupnosti sme informovaní o každodenných záležitostiach. Mediá nie sú ľahostajné ani deťom, a to už len z toho hľadiska, že sú súčasťou rodinného prostredia. Dokonca deti s technológiami vyrastajú, a tak niet pochýb o ich priamom vplyve na detského prijímateľa. „Prostredníctvom nich získavajú predstavu o svete dospelých i svojich vrstovníkoch, nachádzajú nové spôsoby oddychu a zábavy“ (Šenšelová 2014, s. 6), a preto je nevyhnutné formovať dieťa aj v mediálnej oblasti, aby techniku nijakým spôsobom nezneužívalo, prípadne aby sa nestalo jej otrokom. Formácia dieťaťa vo vzťahu k digitálnemu prostrediu je dnes už prirodzenou súčasťou popri voľbe výchovného štýlu v rodinnom prostredí, predovšetkým pri deťoch, ktoré majú prvýkrát na dosah celý kyberpriestor. Je vhodné nájsť také spôsoby mediálneho mentorovania, ktoré by zaručili deťom bezpečné využí-

vanie informačno-komunikačných technológií. Mentorovanie v mediálnej oblasti je o to viac potrebné, že v súčasnosti sa začínajú formovať až zintenzívňovať niektoré novodobé javy, napríklad strach z premeškania, phubbing, body shaming a pod. Ak sú deti vedené k vhodnému využívaniu online médií, tak pre nich nepredstavujú priame ohrozenie a zároveň je jednotlivec chránený pred potenciálnymi a možno aj novodobými uvedenými nástrahami. Nevhodné využívanie online médií deťmi u nich môže podporiť online rizikové správanie. Je to správanie, pri ktorom „jednotlivec vedome alebo nevedome ohrozuje seba alebo iných“ (Niklová 2019, s. 135). Online rizikové správanie môže v sebe zahŕňať aj stratu kontroly nad používaním internetu, čo veľmi negatívne determinuje predovšetkým maloleté osoby (Gámez-Guadix et al. 2016). Práve pre rapidný progres odborníci M. Gupta a A. Sharma (2021) upozorňujú na novodobý fenomén nazývajúci sa aj *strach z premeškania*, s ktorým sú v súčasnosti konfrontovaní používatelia online médií. Vďaka tomuto fenoménu možno vysvetliť kompulzívne využívanie informačno-komunikačných technológií deťmi, dospelými, ale i dospelými. Strach z premeškania toho, čo sa odohráva trebárs v online prostredí, na sociálnej sieti môže u detí spôsobiť nepokoj, úzkosť až frustráciu (Rozgonjuk 2020). Neustále kontrolovanie mobilného telefónu či sociálnych sietí môže podporovať závislostné správanie. Strach z premeškania niečoho, čo sa odohráva na internete, kým je človek v „offline režime“, núti neplnoleté osoby mať mobilný telefón vždy poruke a zneumožňuje im sústredenosť na bezpečné situácie v živote, v ktorých mobilný telefón nepotrebný, prípadne narúša komunikáciu medzi inými. V predškolskom veku dieťaťa dochádza k výrazným zmenám v psychickej i telesnej oblasti, zároveň je dieťa citlivé na poznávanie okolitého sveta (Vágnerová 2005), a to aj prostredníctvom médií.

V tomto období je pre dieťa mobilný telefón, televízia alebo iný komunikačný prostriedok fascinujúci a dieťa sa tak stáva špecifickým, ale aj veľmi zraniteľným prijímateľom. Problematika využívania online médií deťmi v rodine začína byť o to viac riziková, ak rodičia sú čoraz viac zaneprázdnení či pohltení osobnými alebo pracovnými povinnosťami. To môže následne spôsobiť, že rodičia pod vplyvom tlaku a záťaže môžu, aj keď nechceme, prehliadať nejaké skutočnosti vo vzťahu k využívaniu online médií ich deťmi. „Rodičovské prehliadnutie“ môže mať nepriaznivé následky predovšetkým na deti, ktoré už napríklad vlastnia mobilný telefón s pripojením na internet, prípadne majú počítač umiestnený v detskej izbe, čo im umožňuje mať súkromie po celý čas, kým sú na internete, prostredníctvom mobilu či počítača. Z tohto dôvodu je namieste venovať pozornosť rodinnej mediálnej výchove, aby sa predišlo prípadným online ohrozeniam, ktorých by sa dieťa mohlo stať súčasťou.

Centrom predovšetkým bezpečného využívania digitálnych technológií sa v súčasnosti stáva rodinná mediálna výchova (Pedersen et al. 2022), ktorej cieľom je vychovávať deti k bezpečnému využívaniu online médií. Mediálna výchova v rodine je podmienená mediálnou gramotnosťou či kompetenciami rodičov. Ide o schopnosti, zručnosti nevyhnutné na vhodné a bezpečné využívanie informačno-komunikačných technológií (Balážová 2012). Zároveň v sebe zahŕňajú „zručnosť narábať s médiami, schopnosť prijímať, analyzovať a interpretovať mediálne obsahy, ako aj spôsobilosť aktívne sa zúčastňovať mediálnej komunikácie“ (Balážová 2012, s. 9). V rámci rodinnej mediálnej výchovy majú rodičia tendenciu navrhnúť rôzne pravidlá vo vzťahu k využívaniu online médií deťmi (Jago et al. 2013), napríklad limity v rámci časovej organizácie; filtrácia obsahu a pod. Súčasťou rodinnej mediálnej výchovy je aj rodičovská kybernetická kontrola

(Wang et al. 2018), ktorá v sebe zahŕňa kontrolu aktivít, ktoré deti realizujú na internete či v interakcii s digitálnymi technológiami. Mediálna výchova v rodine spolu s kybernetickou kontrolou predstavuje multidisciplinárnu oblasť, ktorá má za úlohu poskytnúť deťom bezpečné online prostredie (Altaruri et al. 2020). Zároveň ide o starostlivosť zákonných zástupcov o komplexné správanie detí v interakcii s online médiami, ale i všetky aktivity vykonávané ich deťmi vo virtuálnom prostredí. Ide teda o kombináciu zákazov, rozkazov, obmedzení, ale i pomoci, čo je zároveň späté s rodinnou mediálnou výchovou. Rodičia môžu v rámci rodinnej mediálnej výchovy realizovať nasledujúce opatrenia (upravené podľa Židová, Hollá 2023, Šenšelová 2014): je vhodné začať s realizovaním mediálnej výchovy v rodine hneď, ako deti prejavia záujem o online médiá. Okrem mediálnej výchovy v rodine jednou z možností, akou možno predísť potenciálnym online ohrozeniam, je, že rodičia neumožnia dieťaťu do 6. roku života používať žiadne online médiá, prípadne ak dovoľia, tak pod ich rodičovským dohľadom, aj to nie viac ako hodinu denne. Dieťa do 3. roku života online médiá nevyhnutne ani nepotrebuje, a preto je na zváženie, či a kedy vpustiť maloletú osobu do digitálneho priestoru. Ak už rodičia vpúšťajú svoje deti do digitálneho priestoru, tak by mali byť predsa len sprevádzané istými pravidlami či opatreniami. V rámci rodinnej mediálnej výchovy by rodičia mali deti teoreticky aj prakticky postupne uvádzať do digitálneho sveta a ukázať im, ako bezpečne zaobchádzať s online médiami, oboznámiť ich o výhodách a nevýhodách informačno-komunikačných služieb a internetu. Jedným z pravidiel môže byť aj opatrné a postupné uvádzanie detí do digitálneho sveta práve preto, že dnešné deti majú záujem pomerne skoro vstupovať do online prostredia. To ich podnecuje, aby čoraz viac spoznávali kyberpriestor a zisťovali jeho hranice, prípadne pátrali po tom, čo všetko sa v ňom nachádza – od hier cez rôzne platformy či sociálne siete a pod. Uvádzanie detí do online prostredia môže byť sprevádzané aj zoznamovaním sa s technológiami, napríklad mobilným telefónom, ktorý už rodičia nepoužívajú, prípadne, ktorý nemá pripojenie na internet. Menšie deti ešte nepotrebujú mobil s pripojením na internet. Pri starších deťoch už odporúčame ich zoznámiť s technológiami, ale i internetom, no je dôležité dohodnúť sa s dieťaťom na časovej organizácii, kedy a za akých okolností a čo môže/bude sledovať v online prostredí. Práve pre takéto situácie navrhujeme, aby si rodičia spolu s deťmi zosumarizovali zoznam rodinných pravidiel vo vzťahu k využívaniu online médií, ktorými sa budú riadiť, na-

príklad že počas stolovania nik z členov rodiny nebude venovať pozornosť online médiám, prípadne že online médiá sa budú deťmi využívať len do určitej hodiny a pod. Zároveň v rámci pravidiel, prípadne jedno z pravidiel môže byť aj apelovanie na dôveru medzi rodičmi a deťmi. Ideálne by bolo, ak by sa deti nebáli rodičov pýtať na čokoľvek, čo ich zaujíma v oblasti využívania online médií a aby sa im nebáli aj s čímkol'vek zdôveriť, čo prežívajú v online, ale aj mimo online priestoru. Je dôležité, aby nastolené pravidlá dodržiavali aj rodičia, aby sa tak stali pre dieťa vzorom a zároveň, aby aj (ne)dodržiavanie pravidiel samotnými deťmi rodičia reálne kontrolovali. Jedným z dôvodov, prečo je dôležité v súčasnosti realizovať rodinnú mediálnu výchovu, je aj ten, že niektoré z detí disponujú lepšími, prípadne väčšími kompetenciami ako ich rodičia, pretože s médiami od detstva takpovediac vyrastajú a v mediálnej oblasti sú oproti rodičom v prevahe a to sa často týka aj sociálnych sietí. Hoci ojedinele, ale predsa už aj deti mladšieho školského veku, no najmä deti staršieho školského veku môžu prejavovať seriózný záujem aj o sociálne siete. V takých prípadoch navrhujeme ukázať im, ako funguje sociálna sieť, oboznámiť deti so situáciou, čo robiť a ako reagovať, ak ich kontaktuje trebárs neznáma osoba. Myslíme si, že by bolo vhodné v rámci rodinnej mediálnej výchovy oboznámiť deti aj s tým, ako si niekoho zablokovať, ale aj dať im námety na to, ako reagovať v neprijemných situáciách a vo všeobecnosti dať im námety aj na to, ako sa majú/môžu chrániť pred potenciálnymi online nástrahami. Rodičia by mali bazírovať na tom, aby ak má dieťa založený účet na sociálnej sieti, malo medzi priateľmi len ľudí, ktorých pozná. Zároveň odporúčame rodičom, aby si nastavili rodičovský kľúč, aby vedeli dieťa aj na diaľku kontrolovať, prípadne mu zablokovali prístup k niektorým rizikovým platformám, napríklad pornografické stránky, stránky s násilným obsahom a pod. Jedno z opatrení v rodinnom prostredí sa môže týkať aj vypnutia internetu od určitej hodiny, najmä počas týždňa, keď sú deti zahŕtené školopovinnými záležitosťami a musia dodržiavať celodenný režim vrátane dostatku spánku. V prípade, že ide o školopovinné dieťa, ktoré vlastní počítač, prípadne používa rodičovský počítač či už za edukačným, alebo relaxačným účelom, tak navrhujeme, aby bol umiestnený tak, aby naň mali rodičia výhľad, a teda aj pod kontrolou, čo dieťa robí. Pokiaľ ide o využívanie počítača dieťaťom, tak v prípade, ak nepotrebuje kameru, navrhujeme, aby bola vždy prekrytá. Rodinnou mediálnou výchovou, konkrétne časovým obmedzením možno predísť aj kompulzivnému využívaniu online médií. Na základe výskumov

o mozgu realizovaných v rámci magnetickej rezonancie sa zistilo, že závislosť u detí od internetu vzrastá. Hladina neurochemickej látky – dopamínu výrazne stúpa na určitých trasách v mozgu, ktoré súvisia so slasťou (Wang et al. 2022). V mozgu tak nastávajú podobné zmeny ako pri užívaní heroínu (Stránsky 2022). Poruchové správanie predstavuje abnormalitu vo funkcii alebo štruktúre mozgu (Wei et al. 2021) a patrí medzi najčastejšie poruchové správanie. Výsledkom poruchového (závislostného) správania v kyberpriestore sú zlyhania vo viacerých oblastiach, podobne ako pri drogách (Wang et al. 2022). Súčasťou závislostného správania je aj nomofóbia. Nomofóbia je stav úzkosti spôsobený tým, že v danej chvíli jednotlivec nemá možnosť používať mobilný telefón a uspokojovať svoje potreby pomocou zariadenia (Pancani et al. 2020). Nomofóbia sa prejavuje neustálym premýšľaním o potrebe prehľadania online zdrojov pomocou telefónu, impulzívnou aktiváciou zariadenia, premýšľaním o telefóne pri offline činnostiach či zvykom držať telefón v rukách v nevhodných situáciách. Na phubbingové správanie môžeme pozerieť cez optiku nadmerného (patologického) používania mobilného telefónu a sociálneho zanedbávania. Okrem kompulzivného využívania online médií považujeme za dôležité upozorniť aj na to, že online médiá v rodinnom prostredí postupne nahrádzajú komunikáciu medzi členmi rodiny a spoločne trávený čas. Takéto správanie sa označuje termínom phubbing. Phubbing sa teda prejavuje v nepretržitom používaní telefónu počas spoločenských stretnutí alebo pri činnostiach, na ktoré by sa telefóny nemali používať, napríklad skrolovanie na sociálnej sieti v prítomnosti iných – počas stolovania, spoločenských stretnutí, prípravy na vzdelávanie a pod. Charakteristickým znakom tohto javu je používanie telefónov, keď je takéto používanie nevhodné vzhľadom na situáciu, čas alebo miesto (Tomczyk, Lizde 2022). Nielen deti prostredníctvom online médií odmietajú rodičov. V súčasnosti sa ukazuje, že problém je aj opačný. Dokonca aj rodičia trávajú istý čas a pozornosť online médiám na úkor času tráveného s deťmi, ide o tzv. rodičovský phubbing. Ten zas predstavuje využívanie online médií rodičmi na úkor svojich detí. Deti sa v takých situáciách cítia ignorované, odmietané až sociálne vylúčené. Phubbing je podľa nás už len výsledkom toho, že mobilné telefóny sa využívajú kedykoľvek a akokoľvek dlho. Nevhodné využívanie online médií deťmi i dospelákmi sa stáva čoraz viac verejným problémom, a to práve zvýšením nárastu zdravotných problémov, ktoré sú predikované využívaním online médií, napríklad celkové zhoršenie kvality

životosprávy, trebárs nedostatok spánku, symptómy depresie (Pedersen et al. 2022).

V rámci rodinnej mediálnej výchovy odporúčame rodičom, aby svoje deti oboznámili s projektami pomoci, prípadne im uložili do mobilných telefónov aj telefónne čísla do poradní. V niektorých krízových situáciách môže byť pre dieťa ponížujúce zdôveriť sa rodičom s tým, čo prežíva v online prostredí a v takých prípadoch už môže využiť projekty pomoci, cez ktoré sa vie nakontaktovať aj na anonymnú psychologickú pomoc, napr.: *IPčko.sk*, *Stalo sa to.sk*, *Bezpečne na nete*, *Stopline.sk* a i.

Vzhľadom na to, že dieťa, predovšetkým v ranom či mladšom školskom veku, je veľmi zraniteľným a krehkým pozorovateľom v mediálnom svete a nedokáže predvídať či odhadnúť isté veci týkajúce sa online médií, tak sa rodinná mediálna výchova spolu s kybernetickou kontrolou javí azda ako najvhodnejšie opatrenie. Nemôžeme tvrdiť, že praktizovanie rodinnej mediálnej výchovy uchráni dieťa od všetkých online ohrození, je to však jedna z možností, ako urobiť aspoň málo pre to, aby dieťa bolo vhodne uvedené do mediálneho sveta a patrične oboznámené s aktuálnymi vymoženosťami. V neposlednom rade si dieťa zaslúži poznať výhody, ale i úskalía digitálnej doby a byť konfrontované s bezpečným fungovaním v online prostredí.

Mgr. Monika Židová, PhD.,
PF Prešovskej univerzity,
Katedra predškolskej a elementárnej
pedagogiky a psychológie
Foto: Samphotostock

Literatúra

ALTARTURI, H., H. M. et al. 2020. Cyber parental control: A bibliometric study. In: *Children and Youth Services Review*, roč. 116. Doi: 10.1016/j.chil-youth.2020.1051. Dostupné online: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S019074092030236X>

BALÁŽOVÁ, E. 2012. Mediálna výchova v etickej výchove. BB: UMB. ISBN 978-80-557-0451-7. Dostupné online: <https://www.pdf.umb.sk/app/cmsFile.php?disposition=a&ID=6464>

BRAILOVSKAIA, J., MARGRAF, J. 2024. From fear of missing out (FoMO) to addictive social media use: The role of social media flow and mindfulness. In: *Computers in Human Behavior*, 150. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.chb.2023.107984>. Dostupné online: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0190740923003357>

GÁMEZ-GUADIX, M. et al. 2016. Risky online behaviors among adolescents: Longitudinal relations among proble-

matic Internet use, cyberbullying perpetration, and meeting strangers online. In: *Journal of Behavioral Addictions* 5(1). Doi: 10.1556/2006.5.2016.013

GUPTA, M., SHARMA, A. 2021. Fear of missing out: A brief overview of origin, theoretical underpinnings and relationship with mental health. In: *World Journal of Clinical Cases* 9(19). Doi: 10.12998/wjcc.v9.i19.4881. Dostupné online: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8283615/>

JAGO, R. et al. 2013. General and specific approaches to media parenting: A systematic review of current measures, associations with screen-viewing, and measurement implications. In: *Childhood Obesity*, v. 9. Doi: 10.1089/chi.2013.0031. Dostupné online: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3746242/>

NIKLOVÁ, M. 2019. Prevencia online rizikového správania zo strany sociálneho pedagóga a pedagogických zamestnancov. In: *Edukácia: Vedecko-odborný časopis*. R. 3, číslo 1 2019. ISSN 1339-8725

PANCANI, L. et al. 2020. "Mom, dad, look at me": The development of the Parental Phubbing Scale. In: *Sage Journals*. Doi: <https://doi.org/10.1177/02654075209648>. Dostupné online: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0265407520964866>

PEDERSEN, J. et al. 2022. Recreational screen media use in Danish school-aged children and the role of parental education, family structures, and household screen media rules. In: *Preventive Medicine*, v. 155. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2021.106908>. Dostupné online: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0091743521004813>

ROZGONJUK, D. 2020. Fear of Missing Out (FoMO) and social media's impact on daily-life and productivity at work: Do WhatsApp, Facebook, Instagram, and Snapchat Use Disorders mediate that association?. In: *Addictive Behaviors*, v. 10. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106487>. Dostupné online: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306460320306171>

STRÁNSKY, J. M. 2022. Vplyv raného detstva na vývin mozgu a správania – webinar. Zdroj: Inspire Academy. Dostupné online: <https://eduworld.sk/kd/3572/vplyv-raneho-detstva-na-vyvin-mozgu-a-spravania>

ŠENŠELOVÁ, I. 2014. Mediálna výchova v predprimárnom vzdelávaní. BA: MPC. ISBN 978-80-8052-681-8.

TOMCZYK, L., LIZDE, S. E. 2022. Nymphomania and Phubbing: Wellbeing and new media education in the family among adolescents in Bosnia and Herzegovina. In: *Children and Youth Services Review*, v. 137. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.chil-youth.2022.106489>. Dostupné online: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0190740922001256>

VÁGNEROVÁ, M. 2005. Vývojová psychologie : Dětství a dospívání. Praha : Karolinum, 2005. ISBN 978-80-246-0956-0.

WANG, W. et al., 2018. Parent-adolescent relationship and adolescent internet addiction: A moderated mediation model. In: *Addictive Behaviors*, v. 84. ISSN 0306-4603. Doi: 10.1016/j.addbeh.2018.04.015. Dostupné online: <https://sci-hub.ru/10.1016/j.addbeh.2018.04.015>

WEI, L. et al. 2021. Brain controllability and morphometry similarity of internet gaming addiction. In: *Methods*, v. 192. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.ymeth.2020.08.005>. Dostupné online: <https://sci-hub.ru/https://doi.org/10.1016/j.ymeth.2020.08.005>

ŽIDOVÁ, M., HOLLÁ, K. 2023. Ohrozenia detí na internete – čo by mali rodičia vedieť. NR: PF UKF. ISBN 978-80-558-2087-3

ABSTRAKT:

Židová M., 2023: Dieťa a online médiá
Progres digitálnych technológií ovplyvnil ľudí po celom svete, no výrazne zasiahol aj do rodinného prostredia, pretože online médiá sú už súčasťou azda každej rodiny. Príspevok v teoretickej rovine analyzuje problematiku využívania online médií deťmi. Centrálnu pozornosť venujeme rodinnej mediálnej výchove – jej teoretickému vymedzeniu ako jednej z integrujúcich oblastí rodinnej výchovy a jej dôležitosti v súčasnosti. V príspevku interpretujeme aj možnosti pomoci prostredníctvom konkrétnych rodičovských opatrení v rodinnom prostredí.

Kľúčové slová: online médiá, online prostredie, rodinná mediálna výchova, rodičia, dieťa

Recenzovali: I. Kováčová, R. Kubovčíková

POBYT SIP ZDRAVÝ RELAX 5 nocí pre ŠKOLSTVO

Rezervácie: Ing. Jela Hložková

MOBIL: 0918 162 515

E-MAIL: info@kupelnyrelax.sk, spolocnostsip@gmail.com

Pobyt na 5 nocí obsahuje:

- Ubytovanie v 2- lôžkových izbách LD Veľká Fatra
- Plnú penziu alebo polpenziu formou švédskych stolov
- 10 liečebných procedúr:** 2x termoterapia, 1xoxxygenoterapia, 1x celotelový CO2 zábal, 2x smaragdový kúpeľ, 2x klasická masáž 15 min., 1x vaňový kúpeľ, 1x zařirový kúpeľ
- 2x 2- hodinový ustup do Spa&Aquaparku**
- Voľný ustup do plaveckého bazéna Olympic a do fitness centra počas prevádzkových hodín
- BONUS: pri skupine min. 20 hostí jedna osoba GRÁTIS**

	Izba Basic PLUS 3*		Izba Komfort 4*	
	Hlavná sezóna (1.5.-30.9.2024)			
Cena na osobu a pobyt v 2-lôžkovej izbe	395€ / polpenzia	470€ / plná penzia	495€ / polpenzia	570€ / plná penzia
	Mimosezóna (7.1.-30.4.2024 – okrem Veľkej noci a 1.10.-23.12.2024)			
	345€ / polpenzia	420€ / plná penzia	445€ / polpenzia	520€ / plná penzia
Doplatok do jednolôžkovej izby	30€/ osoba/ noc			

Zmena cien a služieb vyhradená. Rezervácie a objednávky pobytov sa riadia platnými Všeobecnými obchodnými podmienkami spoločnosti, dostupnými na <http://www.therme.sk/uzitocne-informacie/useobecne-obchodne-podmienky.html>.

Daň z ubytovania mestu 1,50€/ osoba/ noc a kúpeľný poplatok 0,45€/ osoba/ noc nie je zahrnutý v cene pobytu.

Príďte si aj vy do Moderných kúpeľou pre svoje AAACH...

Vás srdečne pozývajú na

17. ročník lyžiarskych a snoubordových pretekov

O POHÁR PREDSEDU

Odborového zväzu pracovníkov
školstva a vedy na Slovensku

DOLINKY – ŽIAR
9. – 10. február 2024

Prihlášky: do 29. januára 2024

Vložené: 50,00 € za pretekára hradia na účet vysielajúcej organizácie alebo účastník z toho 20,00 € štartovné spojené s účasťou na pretekoch 30,00 € čiastočný príspevok na ubytovanie

Vleky: 8,00 € hradí si pretekár priamo v stredisku 3,00 € vratná záloha za skipas

Občerstvenie, traťové zabezpečenie, ubytovanie, stravu a program zabezpečuje usporiadateľ.

Zdravotné zabezpečenie: Horská záchraná služba Západné Tatry.

Adresa: RADA ZO OZ PŠaV, ZSŠ BB, TN, ZA
ČSA 25, 975 57 Banská Bystrica

Mail: odborybystrica@ozskolstva.sk, alebo matusek@ozskolstva.sk

Prihlášku a propozície nájdete na webstránke zväzu

www.ozskolstva.sk

Tešíme sa na Vašu účasť!

Aktuality zväzu

Ročník XXXII. ~ Číslo I - II
December 2023

Vydáva

Odborový zväz pracovníkov
školstva a vedy na Slovensku

Redakčná rada:

prof. Ing. Miroslav Habán, PhD.

– predseda redakčnej rady

Ing. Peter Danko

RNDr. Ingrid Gamčíková

Mgr. Renáta Kubovčíková

Mgr. Juraj Stodolovský

Redakcia:

Bajkalská 29/A, 821 01 Bratislava

telefón: +421 918 901762

www.ozskolstva.sk

Grafické spracovanie,

korektúra textov, tlač:

MUSICA LITURGICA, s. r. o.,

Bratislava

Distribúované pre členov

Odborového zväzu pracovníkov

školstva a vedy na Slovensku

Náklad: 150 ks

Príspevky posielajte e-mailom

na: miroslav.haban@gmail.com

Zmenu adresy doručenia časopisu

Aktuality zväzu napíšte, prosím,

na mail virgovicova@ozskolstva.sk

ISSN 1338 – 7960

AZ

Vážení čitatelia, vážení členovia OZ PŠaV,

radi by sme vám prinášali ešte zaujímavejší a hodnotnejší obsah každého čísla časopisu Aktuality zväzu. Budeme radi, ak svojimi príspevkami, podnetmi, názormi obohatíte obsah v ďalších číslach vydania Aktualít zväzu. Vítané sú i odborné, recenzované články, ktoré prispievajú k napredovaniu regionálneho a vysokého školstva, k lepšiemu postaveniu zamestnancov rezortu školstva a profesijnému rastu čitateľov časopisu. Vaše príspevky posielajte, prosím, na adresu redakcie.

redakčná rada časopisu
Aktuality zväzu

Ponuka rekreačných pobytov JAR 2024

1. turnus: Banská Bystrica, Žilina, Trenčín

termín: 17. 2. 2024 – 24. 2. 2024

počet dní/nocí: 8/7 deň v týždni: sobota – sobota

2. turnus: Košice, Prešov

termín: 24. 2. 2024 – 2. 3. 2023

počet dní/nocí: 8/7 deň v týždni: sobota – sobota

3. turnus: Bratislava, Nitra, Trnava

termín: 2. 3. 2024 – 9. 3. 2024

počet dní/nocí: 8/7 deň v týždni: sobota – sobota

8 dní/7 nocí

(7x ubytovanie a 7x plná penzia)

Člen a jeho

nezaopatrené deti od 12 r.	312,50 €
Deti člena od 3 do 12 r.	221,50 €
Manžel/ka člena	339,50 €
Nečlen od 12 r.	378,00 €
Nečlen od 3 do 12 r.	273,00 €

dotácia – 27 €

wellness – voľný vstup počas prevádzkovej doby bez obmedzenia
ponuka platná do: 10.1. 2024

platba: do 5. 2. 2024

Ponuka rekreačných pobytov Veľká noc 2024

termín: 28. 3. 2024 – 2. 4. 2024

počet dní/nocí: 6/5 deň v týždni: štvrtok – utorok

6 dní/5 nocí

(5x ubytovanie a 5x plná penzia)

Člen a jeho nezaopatrené deti od 12 r.	246,50 €
Deti člena od 3 do 12 r.	168,50 €
Manžel/ka člena	268,50 €
Nečlen od 12 r.	296,00 €
Nečlen od 3 do 12 r.	208,00 €

dotácia – 22 €

príplatok VN – dospelí 26 €, deti 13 €,
wellness – voľný vstup počas prevádzkovej doby
bez obmedzenia

ponuka platí do: 10. 1. 2024 platba: do 20. 3. 2024

CROCUS

*Vaše rekreačné zariadenie
je tu pre vás už 29 rokov.*

Rekreačné zariadenie CROCUS VaRC, s. r. o.
Kežmarské Žľaby 12
059 60 Tatranská Lomnica
č. tel.: 052/44 68 165, 0911 273 488
e-mail: centrumzlaby@gmail.com

*Tešíme sa
na vašu návštevu!*

Spoznajte Slovenský raj, spoznajte Slovensko...

Rekreačné zariadenie Čingov vás pozýva na prežitie nezabudnuteľných zimných zážitkov v krásnej prírode Národného parku Slovenský raj.

Slovenský raj má v porovnaní s Vysokými Tatrami jednu výhodu. Je totiž sprístupnený celoročne až na jednu výnimku – ferratu Kyseľ. A tak si môžete vychutnať nádherné prírodné ľadové kráľovstvo. Vodopády sa menia na ľadopády, prvá stopa v čerstvo napadanom snehu môže byť práve vaša a samozrejme, nemusíte ostať len pri pešej turistike.

Najčastejšie navštevované zimné lyžiarske strediská v okolí sú:

- Levočská dolina 22 km (www.levocskadolina.sk)
- Hnilčík Mraznica 21 km (www.scm.sk)
- SKI Poráč Brodok 23 km
- SKI Mlynky – Gugel 32km

Ak máte radi bežky, určite vás potešia trate v rámci Bežkárskeho areálu Grajnár v okolí rovnomenného horského priechodu. Spolu je tu vyznačených a upravovaných 6 bežkárskeho okruhov s dĺžkou od 3 do 13 kilometrov. Celková dĺžka je 44 kilometrov.

Bližšie informácie a rezervácie na ubytovanie v našom odborárskom rekreačnom zariadení Čingov môžete smerovať na e-mailový kontakt: rz.cingov@atlas.sk alebo na telefónne číslo: 0918 901 773

Tešíme sa na vás.

www.chatacingov.eu

